



# Газета Тернопільської районної ради

# Подільське СЛОВО

50 років  
з любов'ю  
до вас!

№31 (5238) П'ятниця, 4 серпня 2017 року

12 сторінок



Як і коли їсти  
кавуни і дині

4

## Справи в громаді

Великогаївську громаду можна сміливо називати справжнім «будівельним майданчиком». Про це заявив голова Тернопільської обласної державної адміністрації Степан Барна під час робочої поїздки у Тернопільський район. Очільник краю оглянув об'єкти будівництва Великогаївської громади, ділянки автодоріг, де було здійснено або ж продовжується ремонт, а також завітав у фельдшерсько-акушерські пункти та школи, де відбуваються позитивні зміни.

с.Скоморохи,  
реконструкція у школі



## Степан Барна: «Я задоволений змінами, що відбуваються у Тернопільському районі»

— Села, які повірили в реформу децентралізації, зробили правильний вибір. Шукати аргументи «за» не потрібно — вони реальні, варто лише озирнутися. Я задоволений змінами, що відбуваються у Тернопільському районі. Важливо, що Великогаївська громада активна, тут не чекають з моря погоди, а працюють. Це — приклад для наслідування, — зауважив Степан Барна.



Крім того, Степан Барна ознайомився з роботою фельдшерсько-акушерських пунктів у селах Гравівці, Товстолуг та Великі Гаї. Зокрема, у Великих Гаях приміщення ФАПу мають намір реконструювати під амбулаторію загальної практики — сімейної медицини з денним стаціонаром. Проект переміг у конкурсі ДФРР, і його реалізацію розпочнуть уже цього року за співфінансування Великогаївської сільської ради. За попередніми підрахунками, вартість робіт становить 10,5 млн грн.

Відтак функціонуватимуть стоматологічний, гінекологічний кабінети, палати стаціонару з денним перебуванням та всі належні сучасні умови для того, щоб люди могли отримати якісну первинну допомогу. Нині саме мають надійти кошти для реалізації проекту, і на об'єкті розпочнуть будівельні роботи, — розповів голова Тернопільської районної державної адміністрації Олександр Похилий.



Ремонт автошляхів у Тернопільській області є пріоритетним напрямком. При цьому, разом із вели-

років. Попри це, за кошти сільської ради відремонтували ділянки доріг комунального значення у селах Товстолуг, Білоскірка та Гравівці. Вони тепер нічим не поступаються європейським.

Не оминув увагою очільник області і заклади освіти Тернопільського району. Під час робочої поїздки він оглянув школи у селах Баворів та Скоморохи, де разом із головою Тернопільської РДА Олександром Похилим, головою ОТГ Олегом Кохманом та старостами сіл окреслив найбільш нагальні завдання, які слід вирішити ще до початку нового навчального року.

— Відрадно, що ми є свідками реальних змін у селах, які відроджуються. Позитивно, що громада втілює проекти, беручи активну участь у співфінансуванні. Ось це є приклад ефективного господарювання. Так, держава допомагає, спрямовуючи кошти як субвенцій, так і з Форду регіонального розвитку, але головне, що тут, у самій громаді, є розуміння й власної співучасті, — зауважив під час візиту у Великогаївську громаду обласний керманіч.



Оскільки в області триває жнивна кампанія, Степан Барна разом із головою райдержадміністрації завітав ще й на поля, де працівники ФГ «Березовський» саме збирали урожай. Керівник підприємства Юрій Березовський висловив сподівання, що цей рік буде вдалим для хліборобів. Господарник запросив гостей на новостворене підприємство «Пасіка Березовських». Це нова торгова марка Юрія Романовича, який тепер ще й вирішив займатися бджільництвом на промисловій основі. Але про це читайте вже у наступному випуску газети «Подільське слово».

Лілія КУЛЕНИЧ



Великий і  
ревний пастор  
— блаженний  
Микита Будка

5



Добрі справи.  
Дитячий  
майданчик у  
Малому Ходачкові

6



Моторошні  
таємниці  
кам'яних стін

7



Дозрівання  
помідорів:  
прискорюємо  
процес

10

Першим об'єктом, який оглянула делегація у складі керівництва області і району, старост сіл, був адмінбудинок Великогаївської сільради. Робота з реконструкції приміщення тут справді кипить. За словами голови Великогаївської ОТГ Олега Кохмана, за умови стабільного та вчасного фінансування об'єкт планують здати до кінця 2017 року. Проект реалізують за кошти субвенції на розвиток територіальних громад. До слова, заплановані видатки становили 4,2 млн грн. Однак наразі виникла необхідність виконання додаткових будівельних робіт, тому замовлено коригування робочого проекту. Тут планують відкрити ЦНАП, а також одразу кілька відділів для забезпечення якісними послугами громадян на місцях: охорони здоров'я, архітектури, юридичний, земельних відносин тощо. Адмін-послуги мають бути доступними для населення, і невдовзі у цьому на власному досвіді переконуються жителі ОТГ.



— Тут буде новітня амбулаторія з широким спектром надання медичних послуг. Площа приміщення для цього достатня — 670 кв. м.

кими магістралями міжнародного та національного значення, намагаються не обділити увагою й шляхи в дрібних населених пунктах. Відтак, делегацією було здійснено інспектування відремонтованих ділянок доріг загальнодержавного значення, зокрема у селі Баворів. Вартість проекту за кошторисом — 20 мільйонів гривень, його фінансують із державного й місцевого бюджету Великогаївської ОТГ у співвідношенні 50% на 50%. Також капітально відремонтовані автошляхи у селах Скоморохи, Прошова, Смолянка, Козівка, де дороги не ремонтували вже понад 30

Якість, яка не підведе

46027 м. Тернопіль,  
вул. С. Будного, 4а  
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35,  
25 37 59

CLAAS

e-mail: office@tancnaas.com.ua



Міський районний центр зайнятості

## Співпраця з територіальними громадами

Тернопільський міський районний центр зайнятості тісно співпрацює з об'єднаними територіальними громадами Тернопільського району. Кількість осіб, які протягом 2016–2017 років звернулися за послугами до центру зайнятості із сіл, які належать до Байковецької сільської ради — 149, Великогаївської — 326. З них працевлаштовано у 2016 році 197 осіб, які проживають на території цих громад, з початку 2017 року — 151 особу.

Серед безробітних, які проживають на території Байковецької громади, на навчання скеровано 9 осіб, з них 7 закінчили навчання. Серед безробітних мешканців Великогаївської громади на навчання скеровано 7 осіб, закінчили навчання 6 із них.

Підприємствами, установами та організаціями, які зареєстровані на території Байковецької сільської ради, у 2016 році в центрі зайнятості зареєстровано 600 вакансій, з яких укомплектовано 256, у січні–червні 2017 року подано 122 вакансії, з яких укомплектовано 43. У 2016–2017 роках чотирьох роботодавцям, зареєстрованим на території Байковецької сільської ради, які працю-

лаштували 4 безробітних, надано компенсацію єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування.

Підприємствами Великогаївської сільської ради у 2016 році в центрі зайнятості зареєстровано 267 вакансій, з яких укомплектовано 137. Стажувались за сприянням служби зайнятості на 5 підприємствах 5 осіб. У січні–червні цього року подано 306 вакансій, з яких укомплектовано 63.

У 2016–2017 роках двом роботодавцям, зареєстрованим на території Великогаївської сільської ради, які працювали 3 безробітних, надано компенсацію єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування.

Також Великогаївська сільська рада на 2016 рік ухвалила рішення про організацію громадських робіт, на виконання якого був укладений договір про залучення 2 осіб. У 2017 році на громадських роботах із благоустроєм території громади працювали 10 осіб.

У рамках роботи виїзних дистанційних майданчиків та з метою поглиблення співпраці з територіальними громадами відбулися чотири виїзні акції в Байковецькій сільській раді та дві — на території Великогаївської сільської ради. У другому півріччі цього року виїзди до територіальних громад відбуваються щомісяця.



Візит фахівців Тернопільського міського району до Байковецької ОТГ

Графіки заходів розміщені на сайтах територіальних громад.

Під час заходів інформували про послуги служби зайнятості,

можливості оформлення трудових відносин шляхом компенсації роботодавцям витрат у розмірі єдиного соціального внеску; організацію професійного навчання та підвищення кваліфікації за направленням центру зайнятості; залучення коштів місцевого бюджету для фінансування громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру, за участю безробітних громадян, з'ясування потреб громади, визначення шляхів співпраці, підготовка спільного плану дій ЦЗ із громадою на 2017 рік. З цими громадами укладено угоди про співпрацю.

Ірина ОПАЛКО, начальник відділу статистики та організаційної роботи ТМРЦЗ

Реформи | Он-лайн сервіси

## «Он-лайн будинок юстиції» — прозора автоматизована система

Проект Міністерства юстиції «Он-лайн будинок юстиції» вийшов на всукраїнський рівень.

Послугами з повторного отримання документів у сфері реєстрації актів цивільного стану, а також реєстрації та ліквідації фізичної особи-підприємця можуть скористатися всі українці.

Цей проект увібрав у себе всі сервіси, які міністерство надає в електронному вигляді. Це той проект, який є прикладом для інших міністерств стосовно того, як розбудувати електронне врядування та спростувати життя кожного українця.

Окрім вищезгаданих сервісів, українці також можуть отримати інформацію з усіх реєстрів Мін'юсту, отримати повторні документи про державну реєстрацію актів цивільного стану: свідоцтва про народження, шлюб, розірвання шлюбу, смерть, зміну імені, а також відповідні витяги з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, зареєструвати громадське об'єднання або засіди масової інформації, отримати дані про електронний цифровий підпис.



Також тут можна скористатися послугою «СМС-Маяк», яка передбачає можливість отримання інформації щодо будь-яких змін у реєстрації бізнесу й нерухомості щодо майна особи.

Ще одна новація — соціальний ліфт, де кожен український

юрист може залишити свою анкету і вона буде автоматично вноситися в пропозиції із заповнення вільних вакансій в системі юстиції.

Соціальний ліфт — можливість дізнатися про наявні вакансії та знайти роботу в

системі органів юстиції. Завдяки йому на роботу до органів юстиції громадяни можуть потрапити без зв'язків, а лише завдяки своїм вмінням і знанням. Для цього необхідно зайти на сайт та заповнити доволі просте резюме.

Наказом Головного територіального управління юстиції від 22 травня 2017 затверджено Порядок проходження стажування громадян із числа молоді, які виявили бажання проходити стажування в Головному територіальному управлінні юстиції у Тернопільській області.

Послугою «соціальний ліфт» через «Он-лайн будинок юстиції» скористалося 12 осіб, які подали заяви, з них — 10 студентів юридичного факультету ТНЕУ проходять стажування в структурних підрозділах Головного територіального управління юстиції.

Едуард Кольцов, начальник Головного територіального управління юстиції у Тернопільській області

## Шлюб за добу

20 лютого 2017 року в м. Тернополі вперше зареєстровано два шлюби у рамках нового сервісу Мін'юсту — «Шлюб за добу».

Ця послуга продовжує користуватися популярністю.

## На сьогодні вже 192 пари скористалися цією послугою.

Серед них: громадян інших держав — 59 осіб, учасників АТО — 12.

Перевага сервісу полягає в тому, що не потрібно йти до підділу ДРАЦС, стояти в чергах і чекати 30 днів. Майбутнім нареченим необхідно зробити кілька простих кроків:

1. Звернутися до організатора державної реєстрації шлюбу, відомості про якого розміщені територіальним органом юстиції на офіційному сайті;
2. Обрати дату та час для проведення державної реєстрації;
3. Укласти цивільно-правовий договір надання послуги;
4. Завітати на власне весілля.

## Про звернення громадян до прокуратури

Впродовж I півріччя 2017 року в Тернопільську місцеву прокуратуру надійшло 757 звернень громадян. З них оперативними працівниками місцевої прокуратури вирішено 246 звернень, зокрема: 1 — задоволено, 6 — залишено без розгляду та повернуто заявникам, 504 звернення скеровано для вирішення в інші відомства.

Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції від 02.07.2015 за №577-VIII внесено зміни та доповнення до ст.5 Закону України «Про звернення громадян».

Заявлено можливість подання громадянами усних звернень за допомогою засобів телефонного зв'язку, тобто через «гарячі лінії», та надіслання звернень із використанням мережного зв'язку (електронні звернення).

Окрім цього, повідомлено, що електронні звернення до Тернопільської місцевої прокуратури необхідно надсилати на електронну пошту [zvern\\_ternopil@oblproc.gov.te.ua](mailto:zvern_ternopil@oblproc.gov.te.ua), у Зборівський відділ Тернопільської місцевої прокуратури на електронну пошту [zvern\\_zboriv@oblproc.gov](mailto:zvern_zboriv@oblproc.gov).

te.ua, а також усні звернення приймають за телефоном «гарячої лінії» у Тернопільській місцевій прокуратурі — (0352) 52-13-63, у Зборівському відділі Тернопільської місцевої прокуратури — (0240) 2-10-90.



Упродовж 2017 року на телефон «гарячої лінії» усні звернення не надходили.

Крім цього, у 2017 році надійшло 15 звернень на електронну адресу Тернопільської місцевої прокуратури.

Особистий прийом громадян керівництвом місцевої прокуратури проводиться згідно з затвердженим графіком, оди́н із приміщення місцевої прокуратури, поряд із графіками прийому громадян у прокуратурі Тернопільської області та у Генеральній прокуратурі України.

Упродовж 1 півріччя 2017 року прийнято 65 громадян на особистому прийомі, з них 47 — керівником прокуратури.

Упродовж 2017 року до Тернопільської місцевої прокуратури надійшло 20 запитів на інформацію.

А. Шокало, в.о. керівника Тернопільської місцевої прокуратури, радник юстиції

Податкові новини

## Штрафи відмінено

У Тернопільській ОДПІ повідомляють, що набув чинності Закон України від 13.07.2017 №2143-VIII «Про внесення змін до підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо незастосування штрафних санкцій за несвоєчасну реєстрацію податкових та акцизних накладних унаслідок несанкціонованого втручання у роботу комп'ютерних мереж платників податків».

Відповідно до цього закону, тимчасово, до 31 грудня 2017 року, у разі втрати та/або пошкодження інформації (у тому числі інформації, яка міститься в базах даних обліку платників податків) унаслідок несанкціонованого втручання у роботу комп'ютерних мереж платників податків та за наявності документів, що підтверджують зазначені події, платник податків протягом 10 календарних днів з дня набуття чинності цього закону зобов'язаний письмово повідомити податковий орган за місцем обліку в порядку, встановленому Податковим кодексом України для подання податкової звітності.

Документами, які підтверджують несанкціоноване втручання у роботу комп'ютерних мереж платника податків, є копії заяви до правоохоронних органів або повідомлення про кримінальне правопорушення та документа, що підтверджує її прийняття і реєстрацію тощо.

Відповідно пункту 6.10 наказу Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року №88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерського обліку», у разі зникнення або знищення первинних документів, облікових регістрів і звітності керівник підприємства, установи письмово повідомляє про це правоохоронні органи та наказом призначає комісію для встановлення переліку відсутніх документів і розслідування причин їх зникнення або знищення.

Відділ організації роботи Тернопільської ОДПІ.



Професійні свята

# На сторожі правопорядку

Четвертого серпня поліцейські Тернопільського ВП ГУНП у Тернопільській області вдруге святкуватимуть День Національної поліції України. Ця дата є гарною нагодою, щоб підбити підсумки, оцінити, як змінилася ситуація в Тернопільському районі, в яких тепер умовах доводиться працювати поліцейським.

Так, з початку 2017 року в Тернопільському районі, порівняно з минулим роком, зареєстровано більше кримінальних правопорушень — на 20,3% (279 проти 232), а тяжких і особливо тяжких — на 28,2% (100 проти 78). Водночас зменшилося число крадіжок (13 проти 15) й нанесення легких тілесних ушкоджень — на 22,6% (24 проти 31). Не допущено скоєння убивств, тяжких тілесних ушкоджень зі смертельним наслідком, зґвалтувань, вимагань.

**Працівниками Тернопільського ВП ГУНП в Тернопільській області розкрито 73 крадіжки серед яких:**

— 25 крадіжок акумуляторних батарей із автотранспорту у селах Байківці, Великі Гаї та Шляхтинці, вчинених групою осіб. Злочинці — жителі м. Тернополя, раніше судимі, наразі апроштовані. Справу скеровано до суду.

— 16 крадіжок із новобудов у селах Великий Глибочок, Петриків, Смиківці та Великі Гаї, вчинених раніше судимим жителем м. Тернополя. Досудове розслідування триває.

— 10 крадіжок із дачних будинків у селах Лозова, Курники та Смиківці, вчинених раніше судимим жителем м. Тернополя. Справу скеровано до суду.

— Уперше затримано групу з 3-х осіб, жителів Хмельницької області, які протягом січня-лютого 2017 року вчинили 5 крадіжок із будинків у селах Смиківці та Гаї-Шевченківські. Ці злочинці перебувають у Центральному СІЗО.

— Крадіжку акумуляторних батарей та електродвигунів із приміщення фермерського господарства в с. Застав'є, вчинену групою осіб.

— Крадіжку медикаментів із ФАП у с. Прошова Тернопільського району, вчинену місцевим жителем.

— Крадіжку металобрухту міді з нежитлового приміщення в с. Лозова, вчинену місцевим жителем.

— Крадіжку грошових коштів та мобільного телефону «Самсунг» із аптеки в смт Велика Березовиця, вчинену раніше судимим жителем Чортківського району, який перебуває під вартою в слідчому ізоляторі. Триває досудове розслідування.

— Виявлено 4 факти незаконного поводження зі зброєю, задокументовано 2 факти збуту наркотичних речовин.

Протягом звітного періоду працівники Тернопільського РВП ТВП ГУНП розшукали 7 злочинців, які переховувалися від слідства й суду, та знайшли одного беззвістя злочинця.

Важливе місце в роботі поліцейських посідає профілактика злочинів серед неповнолітніх. З цієї метою працівники відділення виступили перед педагогічними та учнівськими кадрами 45 навчальних закладів району.

Регулярно провадять роботу з виявлення підлітків, схильних до скоєння правопорушень і злочинів, а також сімей, які не забезпечують належного виховання, що спричинило скоєння неповнолітніми протиправних вчинків.

Посилено контроль за дотриманням нормативно-правових вимог культурно-



Начальник Тернопільського ВП ГУНП в Тернопільській області  
Волошук Віктор Іванович.

розважальними закладами щодо порядку відвідування їх дітьми, заборони продажу алкогольних напоїв, тютюнових виробів, розповсюдження наркотиків, пропаганди жорстокості.

Працівники Тернопільського РВП Тернопільського ВП ГУНП у Тернопільській області спільно зі службою в справах неповнолітніх райдержадміністрації та іншими зацікавленими відомствами з метою попередження негативних проявів серед неповнолітніх, зокрема пияцтва, наркоманії, дитячої бездоглядності і безпритульності, провели комплекс профілактичних заходів «Канікули-2017».

На території Тернопільського району зареєстровано 1 злочин (за ст. 186 ч.2 КК України — граб) — 6 (три вчинено в с. Плотича і по одному в селах Почапінці, Петриків і Байківці);

Протягом 7 місяців 2017 року працівниками підрозділу складено 874 протоколи про адміністративні правопорушення, що на 55% більше, ніж за аналогічний період 2016 року (395). З них 286 про порушення правил додержання порядку в тому числі 36 за ст.130 КУпАП — керування т/з або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції. Так, у с. Великі Гаї виявлено 5 фактів керування транспортним засобом у нетверезому стані, в смт Великі Бірки та с. Глибочок — по 3 таких факти, в селах Ігровиця, Настасів, Довжанка, Петриків, Днестрів, по 2, в селах Грабовець, Скоморохи, Почапінці, Соборне, Козівка, Малий Ходачків, Байківці, Шляхтинці та в смт Велика Березовиця — по одному. Ситуація на дорогах залишається складною: протягом року трапилося на 71,4% дорожньо-транспортних пригод більше ніж за аналогічний період 2016 року, дві з яких — зі смертельним наслідком.

Також до адміністративної відповідальності було притягнуто жителів Тернопільського району за наступними статтями:

1. Ст.152 КУпАП — порушен-

ня державних стандартів, норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів, правил благоустрою території населених пунктів — 29;

2. Ст.156 КУпАП — продаж алкогольних і слабоалкогольних напоїв та тютюнових виробів особам, які не досягли 18 річного віку, — 8 (по одному в селах Настасів, Великі Гаї, Почапінці, Товстолуг, Курники і смт Великі Бірки та два у селі Забойки).

16. Ст.173 КУпАП — дрібне хуліганство — 27;

18. Ст.173-2 КУпАП — вчинення насильства в сім'ї, невиконання захистова в порядку або не проходження корекційної програми — 68;

21. Ст.176 КУпАП — виготовлення, зберігання самогону та апарату для його виробництва — 6 (три вчинено в с. Плотича і по одному в селах Почапінці, Петриків і Байківці);

23. Ст.178 КУпАП — розпивання алкогольних і слабоалкогольних напоїв у заборонених місцях або поява у громадських місцях у нетверезому стані — 158;

24. Ст.179 КУпАП — розпивання спиртних напоїв на виробництві — 2;

34. Ст.192 КУпАП — порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік — 4;

Протягом 2017 року основні зусилля служб та підрозділів превентивної діяльності були зосереджені на удосконаленні публічної безпеки та порядку, підвищенні ефективності роботи патрульно-постових нарядів. Так, силами працівників Тернопільського відділення поліції забезпечено публічну безпеку та порядок на 183 масових заходах, з яких: 53 — спортивно-видовищного, 93 — культурного, 23 — релігійного, 3 — політичного та 11 — іншого характеру.

Отже, криміногенна ситуація в районі є напруженою і потребує рішучих дій з боку працівників поліції. З нагоди професійного свята від усього серця бажаємо їм здоров'я, удачі, благополуччя, терпіння, енергії. Нехай праця поліцейського буде належно оцінена людьми, а вдома завжди чекають і люблять.

Новини | Коротко про головне

**Завершився конкурс до Верховного Суду України.** Кваліфікаційною комісією обрано 120 нових суддів, серед яких: 9 адвокатів, 16 науковців, 91 суддя та 4 кандидати, які мають сукупний стаж. Вперше в історії України кожен кандидат був перевірений на відповідність критеріям компетентності, професійної етики та доброчесності. Окрім цього, вперше до вибору була залучена громадськість, яка мала право вето щодо недоброчесних кандидатів. Запрацює новий Верховний Суд уже восени.

**В Україні середня номінальна заробітна плата за рік (з червня 2016 по червень 2017) зросла на 37,9%.** Станом на 1 липня становить 7360 гривень. Про це свідчать дані Державної служби статистики. "Сьогодні ми можемо говорити, що економіка України оживає. Аналіз показує, що найбільш суттєво зростають заробітні плати працівників робітничих професій", — прокоментував Глава уряду Володимир Гройсман.

**2 серпня набув чинності закон, який передбачає обов'язковий облік теплової енергії та водопостачання, тобто тепер українці будуть платити лише за фактично спожитий обсяг комунальних послуг.** Встановлення лічильників дасть змогу українцям самостійно контролювати обсяги споживання води та тепла. Оператори інженерних мереж протягом року зобов'язані встановити лічильники у кожному будинку. Якщо оператор цього не зробить, на нього, а не на споживача, накладатимуть штрафні санкції.

**За підсумками вступної кампанії-2017, яка тривала з 12 до 26 липня, до зарахування на бюджетну форму навчання до вищих навчальних закладів України рекомендовано 60,9 тисяч абітурієнтів.** Отримавши відповідні рекомендації, тепер вони повинні виконати вимоги до зарахування на місця державного або регіонального замовлення до 12 год. 5 серпня. Також в електронних кабінетах вступників з'явилася інформація про реєстрацію до державного замовлення. Незабаром вона буде оприлюднена і на сайті vstup.info та на сайтах ВНЗ.

**Голова Тернопільської обласної державної адміністрації Степан Барна відзначив грамотами Збройних сил України активних учасників гуманітарного проекту ЗСУ «ЕВАКУАЦІЯ 200» на теренах Тернопільщини.** «Люди, яких сьогодні нагородили, — сильні духом, не опускають руки та активно допомагають військовослужбовцям, підтримують їх бойовий дух. Дякуємо за вашу активну громадянську позицію, за те, що підтримуєте українську армію на сході України», — зауважив очільник області. До слова, йому також вручили особисту відзнаку від начальника Генштабу ЗСУ за активну громадську позицію, сприяння та суттєву допомогу у реалізації заходів гуманітарного проекту ЗСУ «ЕВАКУАЦІЯ 200», під час проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей.

**Чисельність наявного населення в області, за даними Головного управління статистики у Тернопільській області,** на 1 червня 2017 р. становила 1056,0 тис. осіб, у тому числі в міських поселеннях — 472,9 тис. осіб та в сільській місцевості — 583,1 тис. осіб. Упродовж січня-травня 2017 р. чисельність населення зменшилася на 3226 осіб. Природний рух населення у січні-травні 2017 р., зрівноважено з відновленням періодом народження на 132 дитини та збільшенням кількості померлих на 52 особи.

**За даними Головного управління статистики у Тернопільській області, упродовж січня-червня 2017 р. за субсидіями для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг звернулося 207,5 тис. домогосподарств,** що в 2,5 рази більше ніж у січні-травні 2016 р. Субсидії призначено 197,1 тис. домогосподарств на загальну суму 112,4 млн грн. Середній розмір призначеної субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг на одне домогосподарство в червні 2017 р. становив 152,6 грн. Кількість домогосподарств, які отримали субсидії в червні 2017 р., становила 51,2% від загальної кількості домогосподарств області (в червні 2016 р. — 51,7%).

**Молодь Тернопільщини закликають бути патріотами та бойкотувати фестиваль, який організує Російська Федерація.** Вже у жовтні цього року у містах Севастополь та Сімферополь (Автономна Республіка Крим) відбудеться «Всесвітній фестиваль молоді та студентів». Його організує Російська Федерація, а до участі запрошені представники так званих ДНР та ЛНР.

— Цей фестиваль — це чергова провокація, сприяння на легітимізацію окупації українського півострова. Сплімов вірогідно, що його наслідками може стати міжнародний дипломатичний скандал та заборона на в'їзд до України громадянам інших країн, яких Росія вдасться туди запросити, — вважає начальник відділу сім'ї та молоді Тернопільської ОДА Ігор Чорний. — Тому ми звертаємося до громадських організацій області, органів влади та об'єднаних громад з проханням пояснити нашій молодді, а також представникам інститутів громадянського суспільства, в тому числі з якими є співпраця у сфері фінансування наслідків від участі у так званому «Всесвітньому фестивалі молоді та студентів». Вважаємо, що у разі надходження відповідних запрошень, єдиною відповіддю має бути бойкотування заходу.



Лікарі застерігають

# Кір — хвороба небезпечна

На Тернопільщині збільшилася кількість захворюваності на кір. Про те, чим небезпечно це захворювання і про специфіку перебігу недуги ми поспілкувалися із сімейним лікарем Королюк Орестом Миколаївною.



— Орест Миколаївно, чим небезпечна ця інфекція?

— Кір — надзвичайно поширене захворювання вірусної етіології, яке характеризується тяжким перебігом, високим рівнем захворюваності та летальності. Він є одним з основних причин смертності дітей раннього віку в усьому світі. Наш медичний заклад отримав у червні 1660 доз комбінованої вакцини від кору, краснухи та епіпаротиту. Нею будуть щеплені діти 1-2 років та 6-7 років.

— Як ускладнення можуть виникнути в процесі перебігу хвороби?

— Пневмонія з ураженням плеври й абсцедуванням у легенях (1-6%), енцефаліт (1 випадок на 1 000 захворювань),

виразково-некротичні ураження слизових оболонок ротової порожнини та кишечника (6%), гнійні отити, тромбоз судин голови та очей.

— Як передається кір?

— Механізм передачі інфекції — повітряно-краплинний. Вірус у великій кількості потрапляє в навколишнє середовище під час кашлю, чхання хворого. Дрібні краплі слини, що містять вірус, з потоками повітря можуть переноситися на значні відстані: з кімнати — до коридору, з коридору — до сусіднього приміщення і навіть з одного поверху — на інший. Через предмети побуту, продукти харчування та третіх осіб вірус кору не передається. З кожних 100 неімунізованих людей, які були в контакті з хворим на кір, можуть захворіти 95-98 осіб, незалежно від віку.

— Яким чином вірус проникає в організм людини?

— Через слизові оболонки верхніх дихальних шляхів і кон'юнктиву очей. Вірус осідає на слизовій оболонці, проникає в підслизовий шар і регіонарні лімфатичні вузли, де розмножується. З 3-го дня інкубаційного періоду проникає в кров — первинна вірусемія. Кількість вірусу при цьому в крові ще невелика, і його можна нейтралізувати імуноглобуліном. З кору вірус потрапляє в селезінку, печінку, кістковий мозок, лімфатичні вузли. А часто і в клітини центральної нервової системи, що може призвести до такого тяжкого ускладнення, як коревий енцефаломієліт.

— Скільки часу триває інкубаційний період та які симптоми зараження?

— Інкубаційний період при корі триває 9-17 днів. Його першими симптомами є сухий невтримний кашель, закладеність

носа з незначними слизовими виділеннями, підвищення температури тіла до 38-39 градусів. На 2-3-й день катарального періоду корешки посилюються, слизові оболонки стають яскраво-червоними, набряклими. На м'якому піднебінні з'являються плями. Через 4-5 днів з'являється висипання на обличчі. На другий день воно поширюється на тулуб, елементи його стають більшими за розміри, виникають папули. Слизові оболонки стають ще більш набряклими. Посилюється кашель, виділення з носа стають густими. Обличчя хворого стає схоже на обличчя заплаканої дитини. З 2-5-го дня періоду висипань елементи висипу перетворюються на пігментні плями.

**Довідка:** До впровадження вакцинації в 60-х роках ХХ ст. у світі щорічно на кір хворіло близько 130 млн людей, із яких помирало понад 2,6 млн. В Україні в 40-50-х роках минулого століття на кір щорічно інфікувалися 250-400 тис. осіб.

— Лікування хворих на кір у більшості випадків здійснюється в домашніх умовах лікарем загальної сімейної практики?

— Так. Показанням до лікування в шпитальних умовах можуть бути клінічні, епідемічні та соціально-побутові умови. До лікарів рекомендується напувати дітей першого року життя; пацієнтів з тяжкими формами кору; за наявності ускладнень; пацієнтів з наявністю специфічних захво-

рювань (імунодефіцит, системна терапія імунодепресантами, гіпотрофія тощо).

За епідемічними показаннями до шпиталю направляються хворі, які мешкають у гуртожитках, перебувають на лікуванні в загальних соматичних відділеннях або перебувають на санаторному лікуванні тощо. А за умов соціально-побутового характеру до шпиталю спрямовують пацієнтів, яким неможливо допомогти, з родин або спільнот так званих «соціальних маргіналів»: наркомани, члени релігійних сект, безпритульні тощо.

— Кажуть, що на кір хворіють чи не усі. Трапляються і рецидиви...

— Після довшини імунітет. Іноді можливі повторні випадки захворювання на кір. Найчастіше це пов'язано з дією на організм імуносупресивних факторів.

— Хворобі завжди легше запобігти, ніж лікувати. Якою ж має бути профілактика кору?

— Основним засобом профілактики є вакцинація згідно з календарем профілактичних щеплень (12 місяців та 6 років). Особам, які контактували з хворим, у віці до 30 років, не щепленим, профілактика здійснюється шляхом введення, не пізніше 3-х днів від моменту контакту, вакцини за епідемічними показаннями. Також пацієнтів, які перенесли на неускладнений кір, протягом місяця мають спостерігати лікар загальної практики, терапевт або педіатр.

Розмовляла Лілія КУЛЕНІЧ.

**Це цікаво:** Єдиною захищеною від кору віковою групою є діти перших 3 місяців життя, які народилися від матерів, що мають протикорувий імунітет. У віці 6-9 місяців дітям вводять вакцину проти кору, то дитина сприйнятлива до захворювання з перших днів життя.

Варто знати

## Як і коли їсти кавуни і дині

Наближається сезон баштаних культур. Наразі кавунами й динями заповнені всі продуктові ринки Тернополя. Ціни на них поступово знижуються. Кавун коштує від 3-х гривень за кілограм, диня — від 10-ти. Продавці кажуть, урожай баштаних цього року гарний.

Незважаючи на це, великого попиту ще немає, адже багато хто вважає, що це не сезон, і чекати серпня, бачачи, як зростають овочі. Та продавці запевняють: кавуни й дині вже цілком безпечні й особливо соковиті.

**Коли можна їсти баштанні без шкоди для організму?**

Варто знати, що в Україні посправжньому стиглі кавуни та дині, зазвичай, з'являються тільки в другій половині серпня і пізніше. Те, що продавали в липні, — швидше за все, плевани, переносники нітратів й барвників. Асцитоз можна спричинити отруєнням. З цієї причини остерігайтеся гігантських кавунів. Вага цукрової ягоди має бути не більше 5-7 кілограмів.

Купуючи баштанні, зверніть увагу, в яких умовах їх зберігають. Місце торгівлі має бути обгороджене й облаштоване нависом. В жодному разі не купуйте ягоди, які продають обабіч дороги — всього за кілька годин вони вбирають важкі метали, що містяться в автомобільних вихлопах.

**Цілючі властивості кавуна**

Ця рослина багата на вітаміни А, В і С, фолієву кислоту, вітаміни РР, В і С, а також каротин, мідь, фосфор, кремній, магній і кальцій. Її рекомендують вживати при недокрів'ї, серцево-судинних, ниркових, печінкових захворюваннях, подагрі та ревматизмі.

У дині в 17 разів більше кремнію, ніж у молоці. Цей мінерал необхідний для правильної роботи головного мозку, травної системи та нервової системи. Він зм'якшує стан кишечника, позитивно впливає на стан шкіри і волосся.

Пектини, що містяться у цій ягоді, очищають кишечник від застійних продуктів. Вживання цієї баштаної культури може захистити організм від деяких гінекологічних недуг. Диню варто вживати для поліпшення пам'яті і концентрації уваги, а також для профілактики нервових розладів і депресій.

У дині в 17 разів більше кремнію, ніж у молоці. Цей мінерал необхідний для правильної роботи головного мозку, травної системи та нервової системи. Він зм'якшує стан кишечника, позитивно впливає на стан шкіри і волосся.



**Чим корисна диня**

Завдяки високому вмісту вітаміну С диня зміцнює імунітет. А бета-каротин у цьому запашному плоді навіть більше, ніж у моркві. Вітаміни Е, С і групи В, які мають потужну антиоксидантну дію, продовжують молодість, перешкоджаючи появі зморшок.

У дині в 17 разів більше кремнію, ніж у молоці. Цей мінерал необхідний для правильної роботи головного мозку, травної системи та нервової системи. Він зм'якшує стан кишечника, позитивно впливає на стан шкіри і волосся.

Пектини, що містяться у цій ягоді, очищають кишечник від застійних продуктів. Вживання цієї баштаної культури може захистити організм від деяких гінекологічних недуг. Диню варто вживати для поліпшення пам'яті і концентрації уваги, а також для профілактики нервових розладів і депресій.



М'якоть дині містить речовини, що сприяють виробленню серотоніну — "гормону щастя". Отже, їжте диню — і хороший настрій вам гарантовано.

М'якоть дині містить речовини, що сприяють виробленню серотоніну — "гормону щастя". Отже, їжте диню — і хороший настрій вам гарантовано.

**Правила споживання кавуна і дині**

— вживати кавун можна без особливих обмежень, можна поєднувати з будь-якими продуктами і їсти протягом дня, хоча перед сном все ж не рекомендується, оскільки він має дію на кишківник;

— не залишайте розрізану диню на потім навіть у холодильнику, оскільки на ній швидко розмножуються бактерії;

— не поєднуйте диню з алкоголем, оскільки це призведе до проблем зі шлунком;

— диня містить багато важких цукрів, тому не варто захоплюватися діабетикам і людям із надмірною масою тіла.

**Як вибрати солодкий кавун**

Шкірка стиглого кавуна дуже тверда. Її неможливо проколоти нігтем. Забарвлення — доволі контрастне, тобто максимум чітко позначені темні і світлі смуги. Коричнева і волога кірка — показник того, що кавун переспів. М'якоть зрілого кавуна має мікропорожнини. Тому



якщо по ньому вдарити, чути глухий звук.

Хвостик має бути помірно сухим. Вологий і зелений — ознака незрілого плода. Варто звернути увагу на пляму в місці контакту кавуна з землею. Якщо вона є, значить, кавун встиг дозріти на грядці. Колір плями повинен бути насичено-жовтим або темно-оранжевим, але не білим.

Щоб перевірити кавун на стиглість, його кидають у воду, спливе — значить стиглий.

**Ознаки стиглої дині**

Найперше — це аромат, що нагадує ваніль. Якщо ви понюхали диню і не відчули запаху, вона не дозріла.

Слід від квітки називають носиком плоду. Якщо він твердий, не поспішайте купувати такий фруктовооч. Якщо ж у міру м'який, диня — стигла, а якщо м'який занадто — перезріла, отже, несолодка.

Якщо після натиснення пальцем залишається вм'ятина, диня смакового задоволення не подарує, але й занадто твердою вона не має бути. Ідеальний варіант — шкірка пружинить, що означає необхідну ступінь зрілості.

Пошкребіть диню у будь-якому місці. Якщо без особливих зусиль ви дістанетеся до зеленої шкірки — перед вами стигла диня.







## Добрі справи

«У дітях ми себе лишаєм,  
себе продовжуєм в житті...»

Слова відомої пісні «Батько та мати» наштовхують нас на глибокі роздуми і надихають до праці задля дітей. Усі ми родом із дитини, наша надія. Завдання батьків полягає в тому, щоб навчити їх обминати зло, небезпеки, йти дорогою правди і добра. Кожна мати чи батько намагаються створити найкращі умови та духовні цінності, щоб забезпечити щасливе життя своїм дітям.

У містах і селах меценати, представники влади докладають максимум зусиль для розвитку добробуту жителів, особливо дітей.

**У Малому Ходячківці 30 серпня відбулася урочиста подія з нагоди відкриття спортивно-ігрового дитячого майданчика на вулиці Л. Українки. Важливо, що його люди створили самотужки.**

Народна мудрість каже, що сила громади лише в єдності, у спільних прагненнях. Передумовою цього комплексу передувала довга історія. Одна із найстарших житецьок вулиці, Станіслава Шкодинська, розповіла, що пам'ятає з дитячих років, як люди з усього села на початку 30-х років 20 століття копали гліну. З неї виготовляли цеглу-сірівку, з якої будували хати. Розміри копанні сягали близько 0,30 га. Була вона досить глибокою. Дно ями заросло травою, а після дощів там утво-



рилося озерце. Жінки вибілювали тут полотно, яке виготовляли із конопель. А взимку весела дівчора влаштувала ігри та розваги. Минув час, і змінилася попряга глина та розміри, що простягнулася майже до дороги. Тому глину почали копати в іншому місці — на околиці села. Поволі тут утворився смітник. Але жителі, дбаючи про санітарно-екологічний стан довкілля, за сприяння голови села Володимира Берези прибрали цю територію і створили тут дитячий спортивно-ігровий майданчик.

**Нелегко було окультурити це занедбане місце. Але до такої величній справи долучилися одесельчани з прилеглих вулиць. Свою душу і серце вкладали сюди всі небайдужі. Вони залишили домашні клопоти і поспішали допомогти: грошима, працею, порадою, добрим словом.**

У Старому Заповіті сказано: «І я бачив — нема чоловікові кращого, як ділам своїм радіти, бо це доля його...» (Еккл.3.22). Сподіваючись виготовлені власноруч місцевими майстрами гойдалки, пісочницю, оздоблені кайками, сіночницю, лавочки, старанно скошену траву, впевнено можна сказати, що тут живуть справжні господарі, талановиті люди, які вміють творити красу.

І ось довгоочікуваний день настав. Розпочалося свято з молитви до Ісуса Христа біля кам'яної фігурки, що неподалік майданчика. **Отець Василь Сліпчук** освятив і благословив атракціони й спортивні споруди. Присутні потішили дітвора до Господа Бога і

Пресвятої Богородиці за опіку над дітьми, які будуть проводити тут своє дозвілля. Потім для глядачів презентували святково-розважальну програму, яку підготувала вчителька Малоходячківської школи Н. О. Семян. Лунали вірші та пісні про Україну, батьків, літо і щасливе дитинство. Учасників дійства привітав сільським голова В. В. Береза. А дітям він вручив подарунки: м'ячі, волейбольну сітку та інший спортивний інвентар. Урідноманітним свято сільський духовий оркестр.



Найочікуваним моментом для дітей були спортивні змагання, які з допомогою старшокласників професійно провів учитель фізкультури С. Л. Дулібан. І найприємнішим та несподіваним для всіх був солодкий стіл, накритий зусиллями батьків і підприємця Т. Коверка. З подячним словом виступила житецька вулиці В. Т. Водяна.

Спекотна липнева погода не стала на заваді — до вечора на майданчику лунала музика, українська пісня, дотепний жарт, дитячий сміх...

Батьки, зробимо життя наших дітей яскравішим, а світ навколо них яскравішим! Подаваймо їм гарний приклад, учімо їх робити добрі справи!

Йоганн Вольфганг фон Гете писав: «Думки — це бруньки, слова — квітні, живильні плід лише в розумній справі».

Тетяна Плішко

## Традиції



Хор «Відродження» БК села Дичків.

## Дні села у Скоморохах та Дичкові

Традиційно в кінці липня — на початку серпня у Тернопільському районі святкують Дні села. 30 липня такі заходи відбулися у Скоморохах та Дичкові.



Артисти-аматори зі Скоморох

У Скоморохах розпочали з молебню до Святої Богородиці та з благословення о. Ігоря. Присутніх вітали голова Великогаївської об'єднаної територіальної громади Скоморох, Смолянка, Прошова та Теофілівка Ігор Прус, директор ПАП «Агрофірма «Медобори» Володимир Крупницький. Потім на всіх чекала розважальна програма з танцювальних колективів об'єднаної територіальної громади.

Свято у Дичкові — своєрідний дебют молодого завідувача місцевого клубу Віталія Слебедюка. Пан Віталій запросив самодіяльних артистів з Товстолуга, Красівки, Дичкова, які запальними танцями, гумором, задушевною піснею звеселили людські серця, наповнили їх надією та вірою у прекрасне. Багато розваг було цього дня для їх надию та зріюми прекрасне. Багато розваг було цього дня для їх надию та зріюми прекрасне. Багато розваг було цього дня для їх надию та зріюми прекрасне. Багато розваг було цього дня для їх надию та зріюми прекрасне.

Галина Юрса – ТРР «Джерело». Фото автора.

## Духовне



Із 24 по 30 липня при церкві Успіння Пресвятої Богородиці у Гаях-Шевченківських провели «Веселі канікули з Богом».

Діти займалися катехизмом, відвідували літургії, вчили українські пісні та розважались цікавими іграми. Проводили «Веселі канікули з Богом» брат Роман Янішевський та аніматори зі Школи християнського аніматора. Після закінчення служби Божої у неділю, 30 липня, дітвора потішила присутніх парафіян веселою українською піснею та запальним танцем.



## Ми — українці!

В Україні стартував  
флешмоб до Дня Незалежності

У 2016 році дипломати запрошували українців сфотографуватися з прапором за кордоном.

«Цьорі ми пропонуємо наступне: впевнені, у кожному українця є свій улюблений затишний куточок в Україні. Тому, друзі, беремо державний прапор і вирушаємо підкорювати прекрасні куточки і міста нашої Батьківщини», — пишуть автори ідеї.



У коментарі до фото потрібно додати хештег #SelfieWithFlag або #СелфізПрапором.

23 серпня найкращі фото, на думку співробітників МЗС, опублікують на всіх сторінках відомства у соцмережах. Знімок-переможець буде на обкладинці акаунтів МЗС до осені.

«ДЗВОНИ ЛЕМКІВЩИНИ»  
XVIII Всеукраїнський фестиваль

5-6 серпня

Тернопільська обл.  
м. Монастириська, урочище «Бичова»

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ  
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА



Дозвілля

# Моторошні історії кам'яних стін

Містичний туризм — нова течія в подорожах. Якщо ви вже вдосталь насолодилися красивою архітектурою чи природою, можете спробувати поблизу відстояти, які в народі вважають таємничими з темною історією та загадковими явищами. Раптом пощастить зустрітися з примарами колишніх мешканців старовинних будівель?!

На Західній Україні багато цікавих замків. І кожен із них має безліч історій і своїх привидів. Кажуть, це душі, які зависли між світами мертвих і живих та не можуть знайти спокою ніде. Блукаючи коридорами та проникаючи крізь зачинені двері, напівпрозорими тінями та ледь чутними звуками вони лякають живих. Відчувають їхню присутність і тварини. Що це? Містика? Можливо. Та беззаперечним є те, що на землі достатньо особливих місць і будівель, де відбуваються дуже дивні речі.



## Кременецький замок

Місто Кременець Тернопільської області

На вершині кременецької гори Бона досі красуються руїни загубленої князівської фортеці. Рік її збудування загубився десь між початком XI та XIII століть. Їй довелося побачити не одну кровопролитну битву і похоронити тисячі полеглих у бою. Замок руйнували і відновлювали, потім знову руйнували, аж поки не залишилися від нього лише кам'яні останки величної споруди, що лазна легендарної слави.

А найвідомішим переказом замку є легенда про королеву Бону — надзвичайно вродливу, розумну, амбітну та... жорстоку, навіть демонічну жінку. За однієї з версій, саме вона жила зі світу двох своїх невісток, родове походження яких не відповідало її політичним планам. Існують дані, що одна з них померла від онкологічної хвороби, інша була хвора на епілепсію, та хто його знає, чи не справи це рук королеви.

Жахливі звірства Бони Сфорци, про які розповідається у легендах, пояснюють укладенням угоди між нею й дияволом. Згідно з нею, жінка мала отримати вічну молодість. Розповідають, що задля цього королева приносила в жертву найзайманіших дівчат найжорстокішим способом: їх виводили на вершній ярус замку: кидали звідти на гострі палі. А у багряній крові купалася правителька, вбираючи красу й молодість. Інша історія розповідає про ванни із крові немовлят.

Можливо, оповідачі вигадують, та все ж легенди не породжують та порожньою місці, щось таки було... Люди чомусь менше пам'ятають її добрі справи і розумні політичні рішення, які свого часу надзвичайно багато принесли для міста Кременець.



## Золочівський замок

Місто Золочів на Львівщині

Ця споруда стоїть на галицькій землі ще з 1634 року. Оскільки це — дуже красива і цінна архітектурна пам'ятка, сюди приїжджають туристи й приходять та прогулянки таємниці. На його території поховані тисячі жертв радянського режиму, тому за енергетикою місце залишається кладовищем мучеників.

А поява у замку каміння незрозумілого походження, яке привезли під час реставрації, додала ще й містики. На підставі стародавніх проглядаються дивні символи. Дехто вважає їх картою, інші — зашифрованими таємними знаками лицарського ордену тамплієрів. Так чи інакше, але від часу появи каменів у

Золочівському замку стали помічати привид невідомого чоловіка. Цікаво, що всі, кому доводилося бачити його, описують темний довгий плащ, тростину в руці та капелюх на голові.



## Збаразький замок

Місто Збараж Тернопільської області

Підземеллями та залами замку на Тернопільщині досі блукає один із вясників — в організмі досі часто вночі чуються кроки, хтось підходить до вікна, постоїть там і йде назад. Він сумує за своєю садибою. Розповідають, що чоловік помер під час бенкету. Може, йому не вистачає музики, бо вряди-годи з органної зали Збаразького замку чуються звуки старовинної мелодії. Відлунюють вони і в підземеллі... Місцеві жителі також жартують, що привид переживає через евроремонт, який зробили в його житлі.



## Одеський замок

Місто Олесько на Львівщині

Це один із найдавніших замків на території нашої країни. Свого часу місце його розташування було якраз на кордоні двох держав — Річчю Посполитою та Османською імперією.

Відомий замок і тим, що у середині XVII століття тут народився Ян Собеський — король Польщі. За легендою, під час появи на світ немовляти була страшна гроза. А мармуровий стіл, на який покладали хлопчика, раптово блискавка розколола навпіл. Це вважали містичним знаком.

Уже в 1951 році в Олеський замок знову влучила зловісна блискавка, через що розпочалася величезна пожежа. Та будівля вистояла. Хоча зачені. І роки існування її стіни були тому замок було відновлено майже з руїн.

Охоронці замку, яким щодня доводиться залишатись у будівлі, розповідають, що з настанням темряви відчувають присутність невідомих явищ. На дивні звуки, тіні та напівпрозорі фігури реагують також сторожові собаки.

Насправді Олеський замок такий має свого привида когось загублого на цьому місці, хто не може знайти спокою. За найвідомішою версією, це душа Адама Жолкевського. Коли з власниць був закоханий у доньку одного з хлопців з Олеського замку Маріану Данилович. Та отримавши відмову батька у наданні згоди на шлюб, відчайдушний одразу ж встромив собі в серце ножа. Поховали його не на цвинтарі, а скинули у болото біля замко-

вих стін як самогубця. Душа, тіло якої не було поховане за звичаєм, зависла між двома світами. Тому напівпрозорий дух Адама не полишає замку, стогнучи та зіхаючи, лякаючи поціновувачів краси історичного Олеська.



## Підгорецький замок

Село Підгірці Бродівського району Львівської області

Збудований наприкінці 1630-х років. Спершу належав коринному гетьману Станіславу Конєцпольському, згодом Яну III Собеському, потім Вацлаву Жевуському, також поміщикам Сенгушкам. За часів Жевуського замок був найрозкішнішим палацом на західноукраїнських землях. У різні часи будівлю руйнували, грабували і палили, розміщували тут госпіталь. Та всі, кому від останніх років XVIII століття і до сьогодні доводилось провести у легендарних стінах хоча б ніч, бачили його страшну таємницю — напівпрозору, у білих шатах та з чорним обличчям примаору.

Про те розповідають і пацієнти і персонал тутешнього туберкульозного санаторію. Зустрічалися з нею, звичайно, сторожі й працівники замку. А члени родини польських поміщиків Сенгушків, що жила тут свого часу, навіть записали на папері свої спогади, щоб увіковічати факт зустрічі з привидом. «Часто бувало таке, що двері на другому поверсі палацу відчинялися самі, а майже невидима постать жінки у білій пишній сукні щодня блукала то однією, то іншою кімнатою», — йдеться у записках.

Хто ця жінка, привид якої бачили чи не всі жителі селища? З'ясувалося, спокою не має душа вбитої молодої дружини Вацлава Жевуського Марії. Він, власне, і вбив графиню під час нападу ревноців. А тіло захоронив десь тут, у замку, бо ж похоронити зі всіма ритуалами, що тіло жінки було замуrowане у кам'яні стіни замку.



## Замок Паланок

Місто Мукачеве Закарпатської області

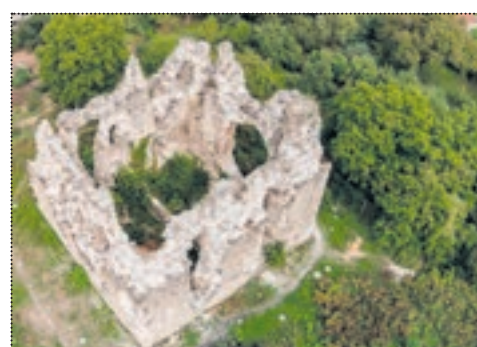
Колішня резиденція Трансільванського князівства має надзвичайно багату історію. Тут підписували міжнародні документи, мирні договори, на його території відбувалися народні повстання. Замок став справжнім пам'ятником історії. Пережив нещадну каліцтво своїх господарів і мешканців, незліченні штурми і облоги та зберігся у майже ідеальному стані до наших днів.

Найбільше прославили Паланок дві жінки — Софія Баторі та Ілона Зріні, свекруха і не-

вістка, які, правлячи замком, ворогували між собою. Та якщо Ілона увійшла в історію як хоробра оборонниця укріплення, то Софію спіткала містична, страшна слава. А розповідають таке: жінка мала пристрась до людської крові і не лише вбивала заради неї, а й приймала кроваві ванни, приносячи у жертву цнотливих дівчат.

Може, ця історія — велике перебільшення, та про те, що сперефачується надзвичайно жорстоко, не сперечається ніхто. Старі люди розповідають, що у Мукачевському замку в ті часи були спеціальні кімнати для тортур, стіни яких відшліфовані людськими тілами.

Часи минали, змінювалися правителі. У 1789 році Паланок перетворили на тюрму для політичних в'язнів. Протягом більш як 100 років тут відбували строк близько 20 тисяч засуджених через свої переконання. Тож кам'яні стіни пам'ятають немало мук, стогонів і крові. До речі, камеру тортур, яка розташована у найстарішій частині, так званому Верхньому замку, показують туристам.



## Середнянський замок

Місто Середнє Ужгородського району Закарпатської області

Історія цього замку пов'язана зі священним Граалем, Орденом тамплієрів, родами Добо, Другетів та Ракоці... Сьогодні від Середнянського замку залишилися лише руїни, які беруть багато таємниць. Величезні підземелля і ходи тепер таємниці. Місцеві розповідають, як ще кілька років тому на стінних каменях проглядалися барельєфи із зображенням Медузи Горгони і, як би це дивно не було, Ісуса Христа.

Історики сходяться на думці, що славнозвісний орден тамплієрів, які агресивно захищали католицизм. Підозрюваних у зв'язках із дияволом переслідували і кидали у в'язниці, де катували і вбивали.

Розповідають, що у стінах фортеці колись заховали чашу Граалю, що була зроблена зі смарагду короною архангела Люцифера. Чому саме тут? Справа в тому, що Середнянський замок був одним із найвіддаленіших. Там ченці вирішили заховати священний скарб.

Ще одна цікава історія закарпатського замку розповідає про Іштвана Добо. Через невдачу цієї воєводи був засуджений на довічне ув'язнення. Після смерті його тіло поховали в одному місці (у родовому маєтку в с. Доборуське), а серце окремо — у землі Середнянського замку.

**Ось такі є містичні місця в Україні! Вірити чи не вірити у примар — справа ваша. Та якщо існування привидів не пояснене наукою, то хіба це означає, що їх немає? Можливо, згодом вчені зможуть довести їхню реальність. Доки цього не сталося, то переконатися в цьому можна самостійно. Звісно, якщо це дуже пощастить. Адже примари являються не всім, а тільки тим, кому самі захочуть. Може, це — саме ви? Якщо не страшно, гайда до найближчого замку, щоб це перевірити!**



## Вітаємо!



Колектив НВК «Загальноосвітня школа І-ІІ ступенів — дошкільний навчальний заклад с. Грабовець» щиро вітає з одруженням вчителя фізичної культури **Петра Васильовича РОГАТИНСЬКОГО**.

*Сьогодні ви життя з'єднали,  
З'єднали долі і серця*

*І на рушник весільний стали,  
Щоб разом йти у майбуття.  
То хай вас Бог благословляє  
І щирі батьківські слова,  
Хай лихо хату обминає,  
І доля буде золота.*

Колектив ПП «Агрон» сердечно вітає з днем народження тракториста **Степана Михайловича ГІНАСА**.

*Дозвольте Вас сьогодні привітати,  
Бо день такий буває раз на рік,  
Здоров'я, успіху щиро побажати  
На все життя, на довгий-довгий вік!  
Най Мати Божа Вас охороняє,  
А Господь Бог з неба щастя посилає  
На мнозії і блазі літа!*

Колектив Великоберезовицької селищної ради вітає з днем ангела селищного голову **Іллю Ігоровича КОСТОЮКА** та з днем народження депутата **Лазаря Миколаївну РАКОЧУ**.

*Хай кожен день Ваше небо чистим,  
Світлани сяють, скупані в росі,  
У серці радість розквіта іскриста,  
І мрії хай збуваються усі.*

Колектив Острівської ЗОШ І-ІІІ ст. вітає з ювілеєм вчителя-пенсіонера **Любомиру Михайлівну ЯРЕМУ**.

*Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,  
Нехай здійсняться тисячі бажань,  
Щоб доля дарувала тільки щастя,  
Ні грама бід, ні крапельки страждань.*

Колектив Великоглибочецького будинку технічної творчості школяра вітає з днем народження директора **Петра Павловича БАБІЯ**.

*Ви — наш директор, шеф і начальник,  
Керівник і мудрий наставник!  
У Ваш день народження ми Вас вітаєм  
І всім колективом від душі бажаєм:  
Завжди і у всякому бути першим і головним,  
Успіх у Вашому житті нехай буде постійним,  
Удача нехай завжди Вам всміхається,  
А всі бажання миттєво збуваються!*

З повагою і шаную — колеги по роботі.

Працівників відділу освіти Тернопільської РДА та районного методичного кабінету вітають з днем народження бухгалтера централізованої бухгалтерії **Марію Григорівну КАВЧАК**.

*Життя хай квітне, мов вишневий сад,  
І кожен день усміхнено радіє,  
А доля подарує зорепад:  
Здоров'я, миру, успіхів, надії.*

Педагогічний колектив Малоохочківської ЗОШ І-ІІІ ступенів вітає з ювілеєм вчителя хімії **Ольгу Теодорівну БОРИСА**.

*Хай доля Вам шле добро і щастя,  
Міцне здоров'я, море благ земних,  
А щедрі дні, мов рушники квітчасті,  
Нехай ще довго стеляться до ніг.  
Хай Матір Божа Вас охороняє,  
А Господь Бог оберігає  
На мнозії і блазі літа!*

## Оголошення

Споживчий кооператив "Степана Бандери" в особі голови **Думанця В. С.** має намір будівництва групи багатоквартирних житлових будинків з вбудованими призначення, стоянками для автомобілів та творчими майстернями за адресою проспект Степана Бандери, 83 в м.Тернополі.

**Можливі впливи планованої діяльності (при будівництві й експлуатації) на навколишнє середовище:**

- клімат і мікроклімат: нема
- повітряне: від спалювання природного газу викиди: CO; CO<sub>2</sub>; N<sub>2</sub>O; NO<sub>2</sub>; метан
- водне: від житлового будинку - 74.235 м<sup>3</sup>/добу; від вбудованих

Серпневі іменинники Тернопільського районного територіального медичного об'єднання — лікар акушер-гінеколог **Богдан Васильович ГОЛОЮХА**, фельдшер ФАПУ с. Великий Глибочок **Ольга Петрівна ДУБЧАК**, молодша медична сестра (санітарка-буфетниця) **Наталія Богданівна БОДНАРЧУК**, водій невідкладної медичної допомоги **Віктор Богданович ГАЙДА**, акушерка ФАПУ с. Забойки **Галина Петрівна ЛІЧНЕР**, сестра медична стаціонару **Наталія Романівна КЕЛЯР**, молодша медична сестра (санітарка-буфетниця) **Ірина Михайлівна БІГУН**, лікар-нарколог **Володимир Ілліч ЧУЧУКАЛО**, акушерка ФАПУ с. Грабовець **Надія Володимирівна ДЕМКІВ**, сестра медична стаціонару **Ольга Ігорівна ШПАК**, лікар-гастроентеролог **Мирослава Василівна ВЕРЕСЮК**, сестра медична **Тетяна Петрівна БАК**, лаборант **Ольга Зіновівна ТАБАЧАК**, лікар-стоматолог **Христина Володимирівна ПРОСТАК**, молодша медична сестра (санітарка) ФАПУ **Олександра Орестівна БОРУХА**.

*З днем народження вітаємо,  
Здоров'я, щастя, удачі бажаємо.  
Хай кожна днина буде гожа,  
Нехай дошканається Мати Божа,  
Нехай Ангел Божий поруч крокує,  
А Господь многая літ дарує!*

Колектив Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з днем народженням фахівця із соціальної роботи **Оксану Юріівну МИКИТЮК**, соціальних робітників с. Велика Лука **Олесь Василівну ОКОНО**, с. Настасів **Марію Михайлівну БЕДНАЖ**.

*Хай квітне доля у роках прекрасних,  
А життя приносить радість і любов.  
Миру і здоров'я, злагоди і щастя,  
Многая літа Вам знов і знов.*

Працівники відділу культури Тернопільської РДА, районного будинку культури та районна організація профспілки працівників культури щиро вітають з днем народження директора будинку культури с. Настасів **Василя Івановича ДЖИНДЖИРИС-ТОГО**.

Прийміть наші щирі вітання з днем народження. Бажаємо вам здоров'я, щастя, успіху та натхнення у справах. Нехай рідні завжди оточують вас любов'ю та розумінням, а колеги — повагою. Сподіваємося, що все це стане запорукою удачі та радості у вашому житті.

З днем народження вітаємо Мировлюбівського сільського голову **Володимира Дмитровича КРИНИЦЬКОГО**, депутата Тернопільської районної ради **Андрія Мироновича КУЗЯ**.

*Бажаємо здоров'я міцного,  
Щастя без краю,  
Всього найкращого щиро бажаємо.  
Щоб серце Ваше зігрівало тепло,  
Щоб завжди в душі панувало добро,  
Краси і наснаги, здоров'я без ліку,  
І довгого-довгого щедрого віку.*

З повагою — колеги та друзі.

офісних приміщень — 0,300 м<sup>3</sup>/добу у міську каналізацію з подальшим очищенням у міських очисних спорудах

- ґрунт: нема
- рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти: нема
- навколишнє соціальне середовище (населення): нема
- навколишнє техногенне середовище: нема

Відходи виробництва і можливість їх повторного використання, утилізації, знешкодження або безпечного захоронення, побутове сміття вивозяться на міське сміттєзвалище за угодою (46 т).

**Довідкова інформація та зауваження за тел.: (096) 560-47-06.**

## Справи приватні

## КУПЛЮ

Куплю будинок, придатний для постійного проживання, в затишному місці. ☎0975421087

## ПРОДАМ

## Нерухомість

Продам 3-кімн. квартиру в центрі Тернополя, 79 кв.м, і/о, е/р, б/9, цегл. ☎0352420342

**Земельну ділянку на вул. Микулинецька, 0,06 га ☎0677005502**

## Інше

Ворота, огорожі, перила, ковани вироби. Від прости до дорогих елітних зразків ☎0971322950, www.fk.te.ua

## Оголошення

ТОВ "Ойлгазтрейд" має намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел для:

- АЗС 20№01, Тернопільський р-н, с. Підгородне, вул. Бережанська, 71;
- АЗС 20№04, Тернопільський р-н, с. Великий Гаї, вул. Об'їзна, 31.

На кожній АЗС розміщено по вісім лінійних джерел викидів, які викидають у атмосферне повітря шість забруднюючих речовин (діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю, бензин (нафтовий, малосірчистий, в перерахунок на вуглець) вуглеводні граничні C<sub>12</sub>-C<sub>19</sub>, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок).

Детальну інформацію можна отримати у керівника регіонального структурного підрозділу Полянського Юрія Степановича, тел. 067-729-62-80.

Всі заяви, скарги та пропозиції громадян та громадських організацій приймає Тернопільська РДА (46018, м. Тернопіль, майдан Перемоги, 1) протягом місяця з дня опублікування цього повідомлення.

**Острівська сільська рада Тернопільського району (вул. Кордуби, 63)** проводить конкурс суб'єктів оцінки громадської забудови та площеню 0.5084 га — землі житлової та громадської забудови за адресою: с. Острів, вул. Промислова, 5а. Документи приймають в приміщенні сільської ради. Довідки за тел. 29-17-75.

**Романівська сільська рада Тернопільського району Тернопільської області** оголошує конкурс на визначення виконавця послуг із вивезення твердих побутових відходів на території сіл Романівка і Ангелівка. Документи приймають впродовж тридцяти днів з дня опублікування оголошення за адресою: 47715 с. Романівка Тернопільського району Тернопільської області, вул. Шевченка 4. Тел. 49-64-00.

## Електромережі

## Пам'ятка

з дотримання правил провадження робіт в охоронних зонах електричних мереж і основних правил електробезпеки для попередження електротравматизму серед дітей та дорослих

**Підприємства, установи, організації та окремі громадяни зобов'язані:**

- у разі відведення їм під забудову земельних ділянок, на території яких розташовані електричні мережі, завчасно погоджувати будівництво з енергопостачальною організацією, у віданні якої перебувають ці мережі;
- у разі виконання робіт в межах охоронних зон електричних мереж не пізніше, як за 3 доби письмово повідомити про це Тернопільський район електричних мереж для своєчасного одержання письмового дозволу на виконання тих чи інших робіт.

Усі роботи в межах охоронних зон повітряних і кабельних ліній електропередавання, трансформаторних пунктів напруженою 10/0,4 кВ, розподільчих пунктів напруженю 10 кВ і ПС 35-110 кВ проводяться виключно під наглядом представника енергопідприємства, який здійснює технічний нагляд за дотриманням заходів щодо забезпечення збереження електромереж.

Звертаємо особливу увагу на те, що виконувати земельні роботи в охоронних зонах кабельних ліній електропередавання до прибуття представника енергопідприємства забороняється.

**Категорично забороняється:**

- вилазити на опори повітряних ліній електропередавання (ПЛ), на дахи вагонів, будинків і споруд, поблизу яких проходять електричні проводи;

## Інформує служба 101

## Не спалюйте солому!

Сільгоспідприємства та громадяни, незважаючи на заборони, щороку спалюють на полях стерню чи солому після збирання врожаю. І мало хто замислюється над тим, що це може призвести до пожежі на сусідніх полях або в лісосмугах, вогонь може перекинутися на розташовані поруч житлові і господарські будівлі, сади. А дим стає причиною захворювань органів дихання та зору, серцево-судинної системи, негативно впливає на стан навколишнього природного середовища.

Спалювання сухої трави та інших рослинних залишків, без дозволу відповідних органів, заборонене законодавством України. Відповідальність за порушення цієї норми передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення і тягне за собою накладення штрафу на громадян від десяти до двадцяти неоподаткованих мінімумів і на посадових осіб — від п'ятдесяти до сімдесяти неоподаткованих мінімумів (ст.77-1 КУпАП).

Крім того, при притягненні винних осіб до адміністративної відповідальності враховуються всі обставини правопорушення та

Січкарню ☎0982266977

Жалюзі, ролети (горизонтальні, вертикальні), римські штори ☎254897, 0986208224

**Мотоблоки нові (потужністю від 4 до 15 к. с.), трактори (від 12 к. с.), мототрактори, двигуни різних потужностей, навісне обладнання.**

**Гарантія, з/ч, безкоштовна доставка.**

**Знайдемо дешевше — відамо ще дешевше ☎0985989484, 493000, 0982591958, 0666653606, www.tractor\_c.com.ua**

## ПОСЛУГИ

Водоочишувачі для питної води (фільтри) гурт, роздрібно, картриджі ☎432676, 0673491313

ГБО на авто для всіх типів бензинових двигунів ☎428220, 0673517555, 0673510352, www.gaz.te.ua

Ремонт мікрохвилювок, холодильників ☎0976879883

Лікування на бджолиних вуликах, бджолоужалення, інгаляція, пилок, перга, прополіс, мед, воскова міль, мертві бджоли.

с. Чернелів-Руський Тернопільського району ☎0679455186, 0685392533, 0972076523 (Орест Лук'янець).

## РІЗНЕ

Віддаю в добрі руки цуценят з доставкою ☎0982266977

**Бажеш припинити пити? Анонімні Алкоголі** ☎0683663538



Table for Monday, July 7, 2017. Includes sections: UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, НОВИЙ КАНАЛ, TV-4.

Table for Tuesday, July 8, 2017. Includes sections: UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, НОВИЙ КАНАЛ, TV-4.

Table for Wednesday, July 9, 2017. Includes sections: UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, НОВИЙ КАНАЛ, TV-4.

Table for Thursday, July 10, 2017. Includes sections: UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, НОВИЙ КАНАЛ, TV-4.

Table for Friday, July 11, 2017. Includes sections: UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, НОВИЙ КАНАЛ, TV-4.

Table for Saturday, July 12, 2017. Includes sections: UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, НОВИЙ КАНАЛ, TV-4.

Table for Sunday, July 13, 2017. Includes sections: UA: ПЕРШИЙ, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, НОВИЙ КАНАЛ, TV-4.

Подільське СЛОВО

Засновники: Тернопільська районна державна адміністрація, Тернопільська районна рада.
Свідоцтво про державну реєстрацію: ТР №186 від 31.10.1995.

Головний редактор:
Наталія ЧАПРАК ..... 528830
Відповідальний секретар:
Людмила КАЛИТА
Бухгалтерія, довідки ..... 528830
Журналісти:
Лілія КУЛЕНІЧ ..... 096 923-62-56
Верстка: Людмила Калита, Іван Юзьків

Адреса редакції:
м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.
Email: podilskoe\_slovo@ukr.net
Розахисний рахунок:
26003250972001 ТФ КБ Приватбанк
міста Тернопіль, МФО 338783,
ідентифікаційний код 02475351.

Позиція авторів може не збігатися з позицією редакції. За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Рукописи не підлягають рецензуванню і поверненню.
© — політична реклама

Передплатні індекси: 61357 для фізичних осіб, 23491 для юридичних осіб.
Тираж: 2100. Зам. № 562. Ціна: 3 грн.
№31 (5238) від 04.08.2017 р.
Відповідальний за випуск: Людмила Калита.
Віддруковано: ТОВ "Поділля-Тер", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел. (0352) 52-27-37.



Невигадана історія | За кожен гріх настає розплата

## Запізніле каяття

Старий і німецький, уже кілька років прикутий до ліжка... Безсонними ночами не перестаю картати себе за нікчемну молодість. Тільки тепер розумію, що дуже завинив перед дружиною. Сльози навертаються на очі, коли згадую минуле. І щоразу прошу у неї пробачення.

...Наша багатодітна родина завжди жила у злиднях. Пригадую, як малим доношував старі штани старших братів. Мама не мала часу на наше виховання. Її день починався вдосвіта, а закінчувався глибокої ночі. І вісти, а забавляв нас зварити на дванадцять осіб, і городи обробити, і господарку припилувати, а ще й у колгоспі працювала. Діти допомагали: хто худобу пасе, хто дров на-рубав. До школи ходили за 2 кілометри. Так і закінчили всі ми по десять класів, а потім — чорна праця. Не змогли наші батьки дати нам гідної освіти, бо самі були неграмотні та проживали життя у важкій праці, яка не давала хіба що померти з голоду.

Та якою б не була юність, вона завжди лишає теплі спогади. Бо молодим не зважав на життєві труднощі, а веселився, любив і мріяв. Закохався в Олександру з першого погляду. Струнка, з білявим волоссям, ця дівчина зводила мене з розуму. Пригадую, як уперше запросив її на танець, як боявся до неї ближче притулитися, як юнка тріпотіла в моїх руках і дивилася в очі. День тягнувся невимовно довго. Все чекало вечора, щоб посидіти під розлогою липою зі своєю коханою на лавочці, щоб погомоніти, помилуватися. А згодом мені прийшла повістка в армію. Саша плакала й обціпляла, що

чекатиме. На прощання ми зробили спільне фото, яке вже давно поховало від плину літ, але дотепер зберігається у мене. Воно нагадує мені молоді роки, ту першу любов. І першу зраду.

Палкі обійми та поцілунки, море сліз: «Прощавай, я чекатиму на тебе». Усе це закарбувалося у пам'яті. А через рік служби від Олександри прийшов лист: «Вибач, виходжу заміж за іншого, бо батьки наказали». Я ж їй не пара! Хто хоче віддавати доньку за бідного? Розірвав того листа на дрібні клатки. Не знав, як далі жити.

Повернувся з армії і пішов до Олександри додому, щоб побачити її. Так серце скуцало до коханого! Хоч і розумів, що моєю вона ніколи не буде, але попри все любив. Та зустріч тільки ще більше покрала серце. В її очах був невимовний сум. І під серцем уже жила дитина. «Не прихось до мене більше, не муч!» — тільки й довела.

З розпачу заливав своє горе око-витою. Ходив на гулянки та шукав забуття серед інших дівчат, але марно. Жодна з них не пробуджувала у мені того почуття, що Олександрю. Якийсь ішов додому й побачив, що в одному з будинків ще горить світло. Знав, що там живе Настя, котра, як казали хлопці, сохла за мною. І щось спонукало мене постукати у її вікно.

А дівчина ніби й чекала мене. Вийшла така усміхнена й щаслива. Ми не розлучалися до ранку. Лежали на запахній скошений траві та милувалися зорями. Для мене інтимні стосунки були звичними, а Настя віддалася перше. Так і чекала, що я її приголублю, поцілую і скажу, що моя навіки. А моє тіло лежало поруч із нею, а серце лінуло до першого кохання.

Минув час, і про ту ніч я навіть не згадував. Обминав Настину хату десятою дорогою. Але через три місяці Настя прийшла до нас засмучена, заплакана й зізналася своїй матері, що вагітна. Мама суворо на мене глянула і тільки сказала: «Одружуйся!» А проти маминої волі ніхто з нас, братів, піти не зміг би. Довелося робити гостину та одружуватися з жінкою, котру не любив.

І ту нелюбов я показував Насті щодня. Мені здавалося, що вона навмиє накинута мені зашморг на шию. Усе свою злість я виливав на неї. Спершу жили в батьківській хаті, а згодом почали будуватися. Настя терпіла, плакала ночами, але старалася бути хорошою дружиною, бо люблю. А я заливав свої сум горілкою, приходив над ранок і влаштовував скандали. І ще закрядалася думка: «Що, як дитина не моя? Чому маю байстрюка виховувати та жити з нелюбою? «Бив її страшно, у



гніві копав ногами та шарпав за волосся. Боже, прости... А вона, бідна, терпіла мене все життя.

Народилася донька, а в моїй сім'ї нічого не забрав дружини з пологового будинку. Пив безпробудно. А ще думав, що дитя точно не моє, бо у нас у родині тільки хлопчики народжувалися. Мама на мене кричала, сусіди, глянувши на доньку, сміялися, що дурний я, бо Наталочка як дві краплі води схожа була на мене.

Минали роки, а в моїй сім'ї нічого не змінювалося. Звик до Насті, та не давав їй ні ласки, ні теплоти, ні любові. Не розумів, що вона не просто наймичка в хаті, на плечі якої лягають усі турботи, а дружина, мати моїх дітей — у нас народилася ще одна донька й син. У моєму серці жило те перше кохання, яке леріав роками, не розуміючи, що втрачаю значно більше, що приношу біль рідним людям, які мене посправжньому люблять.

Кажуть, за кожен гріх настає роз-

плата. І мене Бог покарав. Усе життя я заробляв гроші на сім'ю на будовах. Останній мій робочий день не вирізнявся нічим особливим. Усе трипилося в одну мить: частина стіни обвалилася на мене та ще одного робітника. Йому зламало руку та ключицю, а мені пошкодило хребет. У 47 років я став інвалідом, прикутим до ліжка.

Діти вже вирости й розлетілися по світу, тож доглядає мене дружина. Усі ці роки вона справно виконує свою роботу, на її обличчі завжди усмішка, бачу, з якою любов'ю вона опікується мною — чоловіком, який спалює життя. Тепер дякую Богові за те, що послав мені Настю. Молю у дружини прощення за поби, приниження. «Пробач мені, Насте, за все», — щодня прошу її. А вона, тільки усміхається і переку-нує, що щаслива, бо прожила з людиною, яку любить. І я її люблю. От тільки пізно це зрозумів...

Володимир ПОГОРЕЦЬКИЙ.

## Господині в записничок



## Дозрівання помідорів: прискорюємо процес

Серпень тішало рясними, але погоди, що встановлюються в цей період у нашому регіоні, часто змушують знімати від 30 до 70% плодів недозрілими, щоб уникнути їх пошкодження фітофторозом. Звичайно, стиглі помідори корисніші й смачніші. Але іноді краще зібрати недозрілі, ніж втратити урожай. Слідкуйте за температурою повітря: якщо вночі вона нижча 10° С, а вологість — висока (дощі, тумани вранці), плоди потрібно негайно збирати. Урожай томатів можна зберегти, якщо застосовувати деякі агротехнічні прийоми, спрямовані на прискорення їх дозрівання.

## Особливості догляду в період дозрівання

Для прискорення досягнення помідорів можна провести обприскування листя розчином йоду. Для його приготування на 10 л води потрібно взяти 30-40 крапель йоду і цю кількість розчину використовувати для зрошення 1,5 погонних метра грядки.

Щоб зменшити ризик зараження фітофторозом у серпні, причиною якого є, зокрема, холодні роси, що випадають унаслідок перепаду денних і нічних температур, над грядкою слід встановити дуги і на ніч накидати на них плівку. Під таким укриттям кущі залишатимуться сухими, що сприятливо позначиться на якості плодів.

Деякі господарі використовують для прискорення дозрівання помідорів один нехитрий прийом — одягають на кожну зав'язь поліетиленовий пакет, внизу якого роблять невеликий отвір для стоку конденсату. У середині пакету температура встановлюється вища, ніж на відкритому повітрі, концентрують етилену, що виділяється плодами, підвищується, а це сприяє більш швидкому їх дозріванню. До того ж поліетиленові пакети також захищають плоди від фітофторозу.

На піддавку серпня припиняють полив і підживлення рослин. Це дасть змогу отримати більш м'ясисті помідори, солодші й смачніші.

## Обрізка зайвої зеленої маси

Щоб спрямувати максимальну кількість поживних речовин на дозрівання плодів у серпні, необхідно періодично (1 раз на 7-10 днів) обрізати по 2-3 нижніх листки на кожному кущі, які не приносять ніякої

користі рослині, а тільки тягнуть із неї соки. Вони часто мають блідо-зелене або жовте забарвлення. Така обрізка також поліпшує повітряний обмін всередині куща і забезпечує краще освітлення сонцем плодів, і вони досягають набагато швидше.

## Прищипка

Ця операція передбачає видалення верхньої частини плодоносного пагона, всіх суцвіть і дрібних зав'язей, які не встигнуть налитися і дозріти. Рослина тоді перерозподіляє енергію на визрівання плодів. Робити це треба в першій декаді серпня.

**Важливо:** прищипка актуальна для томатів пізньостиглих сортів.

## Забезпечення плодів сонячним освітленням

Для цього треба видалити зів'язі листя. Всі зав'язі бажано розвернути до сонця, закріпивши їх за допомогою розпирок між гілками до зріваючими плодами, і поставити під них підпорки, щоб уникнути їх обламування під вагою плодів.

## Обмеження надходження поживних речовин

Цього можна домогтися кількома способами, зокрема: навмисно пошкодити корені, обережно підтягуючи рослину з землі вгору (через деформацію кореневої системи скорочується надходження вологи і живлення, що сприяє більш швидкому і дружньому дозріванню врожаю), або зробити наскрізний поздовжній розріз стебла (приблизно 5 см) на відстані 8-12 см від землі. Потім у нього вставити дерев'яну тріску так, щоб розсунути стінки стебла на 1-1,5 см. У результаті цих маніпуляцій

подача живлення у рослину перебивається і плоди розвиваються самостійно в прискореному режимі, хоча їх розмір уже не збільшиться.

Також обмежити доступ поживних речовин і, відповідно, прискорити дозрівання плодів допоможе тонкий мідний дріт або синтетична мотузка, кількома витками яких на висоті 4-5 см від землі перетягують стебло рослини.

## Дозарювання томатів

Таку процедуру можна проводити як із плодами на кущах, так і з уже зріваними помідорами. Якщо весь урожай досягає приблизно в один час, кущі висмикують із ґрунту і корінням догори підв'язують на мотузці в сараї або на балконі. Відбудеться відтік поживних речовин з листя і стебел у плоди, і вони поступово дозріють. Розміщувати їх слід так, щоб до плодів був доступ повітря.

Доводити помідори до грядці до повної стиглості не має сенсу, тому що при цьому знижується їх загальна врожайність. Щоб дати можливість іншим плодам скоріше дозріти, з кущів потрібно 1-2 рази на тиждень збирати бурі недозрілі помідори. Зривати недозрілі плоди краще за плодоніжкою. Причому знімати їх краще рано вранці, щоб вони не встигли нагрітися на сонці. До того ж, поки тепло (> +5° С), адже холодне повітря здатне пошкодити плоди і призвести до їх загнивання.

Томати розкладають на дозарювання в теплу сухому провітрюваному приміщенні. Температура не повинна опускатися нижче 10 градусів. Знижена температура чи затхле повітря можуть призвести до гниття продуктів. Варто зауважити, що на світлі помідори дозрівають швидше, а в темному

приміщенні — повільніше, зате більш рівномірно.

Зірвані помідори укладають на полицю або в коробку (ящик) двома-трьма шарами. На дно можна насипати трохи сухого торфу, а кожен помідор обернути в газетний папір. Коробки необхідно прикрити і поставити в приміщення з температурою повітря 20-25° С. У замкнутому теплому просторі концентрація газу етилену, що виділяється томатами підвищується в рази, що значно скорочує період дозрівання помідорів. До того ж варто мати на увазі, що навіть в однакових умовах великі плоди дозрівають швидше, ніж дрібні. Тому їх необхідно попередньо сортувати не лише за ступенем зрілості, а й за розміром.

Для активізації процесу дозрівання разом із бурими й зеленими помідорами розміщують кілька червоних. Вони виділяють етилен, який стимулює почервоніння. Якщо швидко дозрівають не потрібно, то можна щодня переглядати ящик з овочами і виймати червоні плоди.

Дозарювання можна проводити й у парнику. Його вистеляють солом'яною, очеретом, ганчірками чи закривають фанерою. Відібрані помідори укладають в один, максимум два шари. В теплу погоду томатам, що дозрівають у теплиці, влаштовують регулярні провітрювання. У спекотну погоду їх потрібно притінити. Для цього покриття парника зрошують крейдяним розчином. Як варіант, поверх полікарбонату або плівки можна накинати білий геотекстиль.

Якщо на листках томатів з'явилися перші ознаки фітофторозу, зібрані помідори не закладають на зберігання відразу, а попередньо опускають в гарячу воду (60° С) на 12 хвилин і потім добре просушують.



Футбол | Трансфери

## Найдорожчі футболісти літа-2017

Нинішнє літнє міжсезоння запам'ятається захмарними цінами на трансферному ринку, який, схоже, остаточно збожеволів. Зараз уже нікого не здивуєш 30-ма мільйонами євро за гравця, адже найчастіше саме з такої суми складає можливість поборотися за трофеї в майбутньому сезоні. Трансферне вікно саме в розпалі, але в Європі вже відбулося чимало дорогих і гучних трансферів.

**Ромелу Лукаку.** З «Евертона» в «Манчестер Юнайтед» за 84,7 млн євро. Наразі бельгійський бомбардир не лише найдорожчий, а й один із найнесподіваніших трансферів цього року. Численні чутки майже зі стовідсотковою ймовірністю пророкували його повернення в «Челсі», але все вийшло інакше. За лічені дні Ромелу погодив контракт із «Манчестер Юнайтед» і тепер гратиме в одній команді зі своїм хорошим другом Полем Погба.

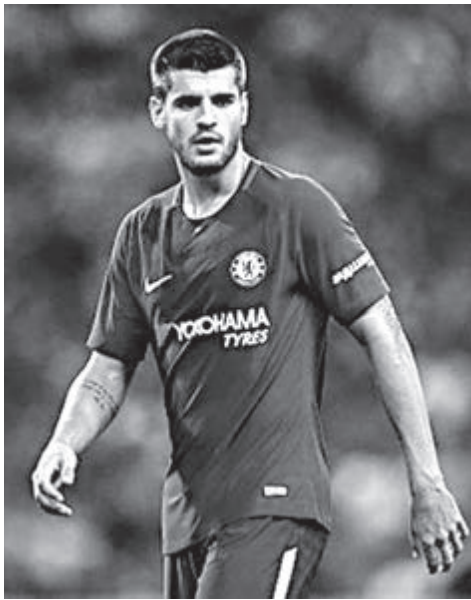
**Альваро Мората.** З «Реала» в «Челсі» за 65 млн євро. Ситуація з трансфером Морати (на фото) виявилася діаметрально протилежною тій, в яку потрапив Лукаку. Вихованця «Реала» майже вся європейська футбольна преса вже бачила в «Манчестер Юнайтед», однак придбання манчестерцями Ромелу призвело до того, що іспанець опинився в «Челсі». Обидва клуби є англійськими грандами і відповідно боротимуться за трофеї. До того ж обидві команди були готові платити йому високу зарплату і надати місце в основі.

**Бенжамен Менді.** З «Монако» в «Манчестер Сіті» за 51 млн євро. Чудовий центрист у складі «Монако» дав можливість Менді перебраться в «Манчестер Сіті», заробивши статус найдорожчого захисника в історії світового футболу.

**Александр Ляказет.** З «Ліона» в «Арсенал» за 53 млн євро. Тренер «канонірів» Арсен Венгер наразі отримав свого забивного співвітчизника, переїхавши з «Арсеналу» не вдалося організувати минулого літа. Щоправда, для цього лондонцям довелося встановити новий трансферний рекорд клубу.

**Кайл Вокер.** Із «Тотенгема» в «Манчестер Сіті» за 51 млн євро. Правий оборонець національної збірної Англії, який потрапив у команду року за підсумками минулого розіграшу англійської Прем'єр-ліги, поповнив ряди «містян», які в нинішнє міжсезоння розпрощалися з Пабло Сабалейою і Бакарі Санья. Переїхавши в «Манчестер Сіті», Вокер важко сприйняв вболівальники «Тотенгема», однак виручені за його трансфер гроші не завадять лондонцям.

**Бернарду Сілва.** З «Монако» в «Манчестер Сіті» за 50 млн євро. Ще один творець торішнього успіху Монегасків посилив команду Пепа Гвардьолою, який сподівається, що технічний Сілва допоможе йому побудувати фірмову гру з контролем м'яча в майбутньому сезоні.



Іспанський тренер так хотів роздобути Бернарду, що перехід відбувся в перший же день відкриття трансферного вікна.

**Леонардо Бонуччі.** З «Ювентусу» в «Мілан» за 42 млн євро. Однозначно найнесподіваніший трансфер нинішнього літа. Футболіст, який виграв з «Ювентусом» 6 поспіль чемпіонських титулів Серії А, 3 національні кубки та взяв участь у 2-х фіналах Ліги чемпіонів, вирішив покинути найсильніший сьогодні клуб Італії і перебраться в амбітний «Мілан». Подейкують, що причиною такого рішення став конфлікт із головним тренером туринців Массіміліано Алегрі. Конфлікт, який зробив Бонуччі найдорожчим гравцем в історії, придбаним у віці 30 і більше років.

**Мохамед Салах.** Із «Роми» в «Ліверпуль» за 42 млн євро. Єгиптянин наразі найбільш гучний трансфер «Ліверпуля» в нинішнє міжсезоння. Для придбання Салаха «червоні» побили власний трансферний рекорд. Раніше найдорожчим гравцем в історії мерсисайдців був Енді Керрол, за якого клуб свого часу виклав 39 мільйонів євро.

**Корентен Толіссо.** З «Ліона» в «Баварію» за 41,5 млн євро. Ще один клубний трансферний рекорд. Наставила мюнхенська «Баварія», придбавши 22-річного півзахисника «Ліона». Водночас сума переходу Толіссо стала рекордною і для Бундеслиги загалом.

**Темуе Бакайоко.** З «Монако» в «Челсі» за 40 млн євро. Як і годиться сенсації минулого розіграшу Ліги чемпіонів, гравці «Монако» йдуть на розрив цього літа. Слідом за Бенжаменом Менді і Бернарду Сілвою в англійську Прем'єр-лігу перебрався могутній опорник Темуе Бакайоко. Схоже, тренер «Челсі» Антоніо Конте вирішив намертво зацементувати центр поля, адже навіть уявити страшно, на що здатні Нголо Канте і Бакайоко, діючи спільно.

**Федеріко Бернардескі.** З «Фіорентини» в «Ювентус» за 40 млн євро. «Ювентус» традиційно скуповує кращих футболістів Серії А. Цього разу туринці придбали талановитого гравця «Фіорентини», який забив 11 м'ячів у минулому розіграші національного чемпіонату. Бернардескі підписав контракт на 5 років.

**Едерсон.** Із «Бенфіки» в «Манчестер Сіті» за 40 млн євро. Бразильський голкіпер покликаний завершити тривалу воротарську сагу в «Манчестер Сіті», розпочату Пепом Гвардьолою. Заміна Джо Гарта на Клаудіо Браво виявилася невдачною. Сподівається, що шалено дорогий трансфер Едерсона себе виправдає.

**Андре Сілва.** З «Порту» в «Мілан» за 38 млн євро. Майбутній лідер збірної Португалії, як його охрестив Крістіану Роналду, поповнив ряди «Мілана», який хоче повернути собі колишню славу. Серед захмарних нинішніх цін на нападників 38 мільйонів євро за одного з найбільш перспективних форвардів сучасності виглядають вельми непоганим капіталовкладенням.

**Вітоло.** Зі «Севільї» в «Атлетіко» (Мадрид) за 36 млн євро. Унікальний випадок, коли гравець викупив себе сам, щоправда, за чужі гроші. Мадридський «Атлетіко» надав Вітоло необхідну суму, щоб він розірвав контракт зі «Севільєю» і таким чином мав можливість на півроку піти в оренду в «Лас Пальмас», поки не закінчиться дія накладеної на мадридців трансферної заборони. Взимку Вітоло на правах вільного агента приєднається до команди з Мадрида.

Продовження — в наступному номері «Подільського слова».

Підготував Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Футбол | Чемпіонат Тернопільського району

## Екватор пройдено

Стартувало друге коло чемпіонату Тернопільського району з футболу. Команди вищої ліги в 5-ти поєдинках забили загалом 30 голів! Результати матчів звітного туру: Велика Березовиця — Дубівці 7:3, Острів — Біла 7:2, Великий Глибочок — Залізці 1:0, Озерна — Великі Бірки 1:4, Плотича — Шляхтинці 4:1. Великі Бірки (26 очок) та Плотича (23 бали і гра в запасі) змагаються за чемпіонство. Третю сходинку турнірної таблиці посіли представники Великого Глибочка (19 очок). Замикають «турнірку» з 2-ма пунктами в активі футболісти Білої, які тричі поспіль програли з великими рахунками.

У першій лізі команда з Мало-го Ходачкова вирішила припинити боротьбу в чемпіонаті, і в усіх іграх другого кола їй зараховуватимуть технічні поразки. Футболісти Великої Луки прибули на гру в Івачів без відповідних документів і отримали мінус один бал. Найбільшу сенсацію створили гравці Соборного, завдавши першої поразки лідеру — тернопільському «Динамо». Результати першої ліги: Білоскірка — Івачів 0:1, «Динамо» (Тернопіль) — Пронятин 3:0 (+:—), Малий Ходачків — Зайонки 0:3 (—:+), Соборне — Байківці 1:0, Товстолуг — Велика Лука 5:1, Прошова — Мишковичі 6:3; Малий Ходачків — Білоскірка 0:3 (—:+), Соборне — «Дина-

мо» (Тернопіль) 2:1, Товстолуг — Зайонки 6:2, Прошова — Байківці 5:0, Івачів — Велика Лука 3:0 (+:—), Пронятин — Мишковичі 1:1. Турнірне становище команд: «Динамо» — 31 бал, Івачів — 29, Прошова — 27, Білоскірка — 24, Соборне — 21, Товстолуг — 20. Малий Ходачків покидає перший дивізіон.

У групі А другої ліги після поразок лідерів (Кутківці від Козлова і Гаїв-Шевченківських від Домаморича) інтрига загострилася до максимуму. За два тури до завершення групового етапу одразу 6 команд претендують на місце у фінальній четвірці: Кутківці — 25 очок, Драганівка — 22, Гаїв-Шевченківські — 20, Домамо-

рич, Козлів — по 19, Чистилів — 17. Тепер у заочних дуелях вони вирішать, хто продохнуть боротьбу за путівки в першу лігу.

У групі Б тріо лідерів (Великі Гаї, Баворів і Дичків) здобули чергові перемоги і вже готуються до майбутніх баталій у фінальній частині. Найкращі шанси на четвірку мають футболісти зі Смиківців, хоча в двох останніх турах їм доведеться зустрітися з Великими Гаями і прямими конкурентами з Настасюва, які показали, що не збираються складати зброю. Найцікавіша подія сталася в Курниках, де місцеві гравці в принциповому дербі з Лозовою здобули першу перемогу в чемпіонаті.

Зустрічі у другій лізі завершилися з такими рахунками. Група А: Острів-2 — Козлів 0:1, Гаїв Шевченківські — Чистилів 2:2, Драганівка — Кутківці 1:2, Домаморич — Петриків 3:1; Драганівка — Острів-2 5:1, Домаморич — Гаїв Шевченківські 3:2, Чистилів — Петриків 4:1; Козлів — Кутківці 5:2; група Б: Лозова — Смиківці 2:4, Курники — Баворів 2:4, Стегниківці — Великі Гаї 2:12; Курники — Лозова 1:0, Стегниківці — Дичків 1:2, Настасюва — Великі Гаї 2:4, Смиківці — Баворів 1:4.

Юрій БУЧИНСЬКИЙ,  
заступник голови Тернопільської  
районної федерації футболу.

Спортивний калейдоскоп

Володимир Кличко офіційно заявив, що завершує боксерську кар'єру. Деталь — в наступному номері «Подільського слова».

Національна збірна України посіла 5-те місце в загальнонаціональному виборі Х Всесвітніх ігор із неолімпійських видів спорту у Вроцлаві. «Синьо-жовті» вибороли 25 медалей: 10 золотих, 7 срібних та 8 бронзових. Найбільшу кількість нагород українців приніс пауерліфтинг (3 «золота», 2 «срібла» і 2 «бронзи»). Також в активі України медалі в тайському боксі, сумо, карате, підводному спорті, академічному веслуванні та кикбоксингу. До складу нашої збірної ввійшли 80 спортсменів, які представили 20 видів спорту. Загалом у змаганнях узяв участь 3251 спортсмен зі 111-ти країн.

Київське «Динамо» здолало на власному полі львівські «Карпати» з рахунком 5:0 і з 9-ма очками одноосібно очолило турнірну таблицю української Прем'єр-ліги. Хет-трик у матчі оформив 19-річний півзахисник киян Віктор Циганков. Рівненський «Верес» утретє поспіль зіграв у «суху» нічию, цього разу з донецьким «Олімпіком». Результати інших матчів третього туру: «Сталь» — «Шахтар» 1:2, «Зоря» — «Зірка» 2:1, «Орхондорець» — «Зоря» 1:1, «Маріуполь» — «Чорноморець» 3:0.



32-річний захисник національної збірної України Артем Федецький підписав контракт на 2 роки зі львівськими «Карпатами». У Львові гравець, як і раніше, виступатиме під 44-м номером. Нагадаємо, що Федецький уже грав за львів'ян із 2009-го до 2012-го року. В матчах за «зелено-білих левів» він провів 75 ігор та забив 12 м'ячів. Минулий сезон Артем провів у німецькому «Дармштадті» (загалом 16 матчів у Бундеслизі 1).

Київське «Динамо» вилетіло з Ліги чемпіонів, програвши в повторному кваліфікаційному поєдинку швейцарськму «Янг Бойз» 2:0. У першій грі в Києві «динамівці» перемогли 3:1, але завдяки правилу виїзного голу далі пройшли швейцарці.

«Олександрія» і донецький «Олімпік» стартували у 3-му раунді кваліфікації Ліги Європи. Донецчани зіграли в Україні нічию 1:1 із грецьким ПАОКом, а «Олександрія» в Румунії в меншості проти місцевої «Астри» відстояли нульову нічию. Матчі відповіді відбулися ввечері 3 серпня. Їх огляд — у наступному номері «Подільського слова».

ФК «Тернопіль» поступився в новачком полі чернівецькій «Буковині» 1:2. На 28-й хвилині капітан тернополянин Ігор Курило реалізував пенальті. Все змінилось на завершальних хвилинах. Спершу буковинці прямим ударом зі штрафного відновили рівновагу, а потім унаслідок швидкої контратаки вийшли вперед.

Утретє в кар'єрі 26-річний опорний півзахисник Олександр Музика повернувся до «Тернополя». Перший перехід Олександра до «муніципалів» датується 2015-м роком. Тоді він зіграв за тернополянинського клубу 5 матчів і тривалий час лікувався. Навесні 2017-го ставши одягнувши футболку тернопільського клубу. В першій лізі сезону 2016/17 у другому колі він зіграв за «містян» 10 поєдинків. Новачком «Тернополя» також став 25-річний грузинський нападник Немо Шелві, котрий раніше виступав за тернопільську «Ниву» в аматорській першості.

У рамках другої ліги тернопільська «Нива» здобула нічию 1:1 у Вінниці в дербі з місцевою «Нивою». Богдан Словенський у першому таймі вивів тернополянин уперед, а після перерви господарі відновили рівновагу.

Підготував Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.



Все буде смачно

# Сливова феєрія смаку

Сади Тернопілля цьогоріч щедри на сливи, тож розпочався сезон їх консервації. Господині вже подумують, що ще, окрім солодких заготовок — варення, джему, компоту, повидла, соку, можна приготувати з цих фруктів. Пропонуємо добірку незвичних рецептів приготування слив на зиму.

## Сливи, мариновані за класичним рецептом

Сливи — 10 кг, цукор — 3 кг, винний оцет — 0,5 л, лавровий лист — 40 г, гвоздика — 20 г.

Засипати сливами дно ємності і розкласти зверху лавровий лист і гвоздику. Засипати ще лавровий лист і зверху знову лавровий лист і гвоздику. І так далі. Останній шар — сливи. Довести до кипіння оцет. Вспати цукор, краще порціями, по 1-2 склянки. Розмішувати до розчинення. Вийде густа рідина — сироп з часточками цукру. Незабаром сливи виділять сік, і цукор розбачиниться. Далі впродовж 5 днів: двічі на день, вранці і ввечері, треба злити у каструлю всю рідину з ємності, в якій маринуються сливи, наберемо їх перемішати, можна навіть рукою. Довести зливу рідину до кипіння і залити нею сливи.

Через 1-2 дні маринад повністю покриє сливи. Ємність зі сливами краще накривати плівкою. Наприклад в каструлю. Довести до кипіння. Сливи розкласти в стерилізовані банки, обов'язково додаючи лавровий лист і гвоздику. Залити сливи киплячим маринадом і заклати. Банки перевернути, укутати до повного охолодження.

## Мариновані сливи «Прына насолода»

На дві півлітрові банки: сливи (краще «угорка») — 1 кг, 250 мл води, 200 г цукру, 0,5 ч.л. меленої кориці, 3-4 гвоздички, 3-4 горошини перцю (чорного і запашного), 0,5 ч.л. солі, 50 г 9% оцту.

Сливи ретельно миємо, звільняємо від кісточок і ділимо на половинки (можна й з кісточками). Даемо стекти воді, щільно вкладаємо у стерилізовані банки і накриваємо кришками.

Кип'ятимо воду з цукром і спеціями, охолоджуємо до кімнатної температури і додаємо оцет, заливаємо сливи, поміщаємо банки в каструлю з холодною водою, на середньому вогні доводимо до кипіння і стерилізуємо 4-6 хвилин. Закатуємо банки і укутимо для повільного охолодження.

## Сливи, мариновані з часником

1 кг слив, 4 горошини духмяного перцю, 1 л води, цукор — 1 склянка, оцет 9% — 4 ст. ложки, гвоздика — 2 шт., часник — приблизно 3 голочки.

Не розрізаючи сливи навпіл до кінця, видалити кісточку. Часник розібрати на зубки й очистити. Вкласти в кожну сливу зубок час-

нику (якщо зубки великі — розрізати на частини). Помістити в банки. Закип'ятити воду з цукром та прянощами впродовж 3 хв. Влити оцет і дати закипіти. Залити гарячим маринадом сливи і залишити на ніч, прикривши кришками. Наступного дня знову залишити, ще раз закип'ятити і знову залишити на 12 год. Повторити процедуру втретє і заклати.

## Соус ткемалі зі слив Ідеально смакуватиме до птиці, свинини, телятини та риби.

3 кг червоних слив або терносливу (вага без кісточок), перець червоний — за смаком, кінза — 4 пучки, часник — 11-12 зубків, цукор — 5 ст. ложок, сіль — 3 ст. ложки, хмелі-сунелі (сіль, біла гірчиця, коріандр, базилік, чилі, майоран, пастернак, лавровий лист, чабер, морква, кмін) — 1 упаковка (20 г), оцет — 2 ч. ложки.

Сливи без кісточок пропустити перець, додати його до сливової маси і на маленькому вогні варити близько двадцяти хвилин. Зняти з вогню, дати охолонути і ретельно збити у блендері до однорідного пюре. Додати приправи і часник, пропустити через прес, додати до кипіння і варити протягом два-



дцять хвилин під кришкою. Дали додати дуже дрібно нарізану кінзу і дати мліти ще 30-40 хв., помішуючи. Влити оцет, прокип'ятити 5 хв., розкласти у стерилізовані банки і заклати.

## Аджика зі слив

Сливи — 2 кг, часник — 200 г, цукор — 200 г, перець чилі — 3-4 шт., томатна паста — 2 ст. ложки, сіль — 2 ст. ложки.

Зі слив видалити кісточку. Часник почистити і поділити на зубки. З перець, щоб аджика не була надто гострою, видалити насіння. Подрібнити в м'ясорубці або блендері часник, сливи і перець. Змішати. Додати цукор, сіль, томатну пасту. На малому вогні довести до кипіння, варити 20 хвилин, постійно помішуючи. Перекласти в банки і заклати.

## Прыні в'ялені сливи

Сливи великі — 15 кг, розмарин свіжий — 2-3 гілочки, чебрець

і базилік сушені — за смаком, мед рідкий — 25 г, часник — 5-6 зубків, рафінована соняшникова або оливкова олія — 125 мл.

Виймаємо кісточку. Викладаємо половинки слив на деко, попередньо застеливши його фольгою, присипаємо трохи морською сіллю і поливаємо сумішшю меду та олії. Розмарин подрібнюємо, змішуємо з сушеним базиліком та чебрецем і посипаємо сливи. Поміщаємо деко в прогріту до 120 градусів духовку, дверцята залишаємо трохи прочиненими і витримуємо до бажаного ступеня в'ялення (приблизно 3-5 годів). Опісля вкладаємо в'ялені сливи в стерилізовану банку, чергуючи з часником, попередньо нарізаним тоненькими пластинками, і сухими або свіжими пряними травами. Прогріваємо олію, не доводячи до кипіння, і заливаємо нею в'ялені сливи в банці. Закриваємо кришкою, охолоджуємо і поміщаємо в прохолодне місце для зберігання.

**Смачного!**

## Лічилки

1

Біля двох великих доріг  
Ми розсипали горох.  
Ах, ох, ах, ох,  
Збирай скоріше горох!  
Хто не хоче збирати,  
Буде довго нас шукати!

2

Поїзд їхав через ліс,  
Подарунки дітям віз.  
Галі — ляльку, Колі — м'яч,  
Толі — булку і калач.  
Саші — новенький ліхтарик,  
Едику — повітряну кульку.  
Сашкові ліхтарем світити,  
Кульку Едику ловити!

3

Бджоли довго працювали —  
Діткам з квітів мед збирали.  
Бджіл багато — меду мало.  
І тобі меду не стало.

4

Зайчик весело стрибає.  
Всіх до гурту закликає:  
Гей, хто хоче погуляти,  
Мусить пісню заспівати.  
Раз, два, три, чотири, п'ять,  
Що ти хочеш заспівать?

## Лабіринт



# Дитячий майданчик

## Казка тата про машинки



В одному гаражі жили дві машинки. Одна з них дуже любила подорожувати — то малюка в садочок відвезе, то татуса на роботу, то матусю в магазин, а то і всю сім'ю покатає містом. А інша машинка завжди відмовлялася виїжджати із гаража. Їй постійно чогось не вистачало — або холодно, або бензину малувато, або просто неохота кудись виїжджати із затишної домівки.

Перша машинка доглядала була дуже чепурно, бо всі члени родини за нею доглядали. Вона часто заїжджала у свою улюблену автомийку, де її намиливали ароматною піною, ніжню лоскотали кольоровими щітками, а потім поливали тепленькою водичкою. Також машинка мала багато друзів і знайомих, тому на будь-якій автостоянці їй завжди було з ким побазікати і погратися.

Друга ж машинка ніколи не була ні на автостанції, ні на стоянці, бо вона ніколи не хотіла туди їхати. З часом всі її вікна забруднилися настільки, що крізь них неможливо було дивитися. Від постійного простою її колеса повністю спустилися, а всі двері заржавіли так, що одного дня їх не змогли відчинити. Тому сім'я вирішила попрощатися з машинкою, яка від неробства стала купою брухту. Її помістили на віддалену автостоянку під відкритим небом, де було повно таких самих старих, поламаних, непотрібних машин, до того ж там було дуже незатишно і страшно.

Отак і люди, котрі не хочуть рухатись і працювати, згодом стають нікому не потрібними і їх покидають всі знайомі та друзі. Тому дуже важливо виходити на вулицю, рухатись, працювати, спілкуватися з іншими людьми, щоби рости, розвиватися, гарно виглядати і завжди мати з ким гратися і спілкуватися.



## Загадки на логіку

\* Що не може збільшити лупа в трикутнику?  
(Кути)

\* Що можна взяти в ліву руку, але не можна взяти в праву?  
(Правий лікоть)

\* Яке ім'я можна прочитати однаково зліва направо і справа наліво?  
(Пилип)

\* Коли людина в кімнаті буває без голови?  
(Коли виставила голову у вікно)

\* Що належить тобі, проте користуються ним частіше інші, ніж ти?  
(Твоє ім'я)

\* У млині було вісім мішків, на кожному сиділо по дві миші. Прийшов мельник з котом. Скільки тепер стало ніг?  
(Дві ноги мельника)



## Знайди відмінності

